

Verslag over de jaren
1968
1969

BOSSCHAP

BEDRIJFSCHAP VOOR DE BOSBOUW EN DE HOUTTEELT

Laan Copes van Cattenburch 100
's-Gravenhage
Telefoon 070-633780

I N H O U D

blz.

I. INLEIDING	1
II. VERORDENINGEN	2
III. REGISTRATIE	2
IV. ECONOMISCHE AANGELEGENHEDEN	3
§ 1. Commissie Inlands Hout	3
§ 2. Bosbouw-economisch onderzoek	8
§ 3. Structuurcommissie	9
§ 4. Enquête achterstallige dunningen en andere lichte bos- werkzaamheden	17
§ 5. De bosbijdrageregelingen	18
§ 6. Houtprijzen	21
V. SOCIALE AANGELEGENHEDEN	22
§ 1. Ontwikkelingen rond de c.a.o. voor de particuliere bos- bouw 1968/1969	22
§ 2. Ontwikkelingen rond de c.a.o. voor de particuliere bos- bouw 1969/1970	23
§ 3. Bijzondere uitkering voor arbeiders in de bosbouw	27
§ 4. Gehooronderzoek bosarbeiders	27
§ 5. Arbeids- en Rusttijdenverordening Particuliere Bosbouw	27
§ 6. Enquête werknemers in de bosbouw	28
VI. BELASTINGAANGELEGENHEDEN	29
§ 1. Algemeen	29
§ 2. Vennootschapsbelasting	29
§ 3. Successiebelasting	30
§ 4. Ontwerp van wet tot wijziging van de bepalingen in- zake de gemeentelijke en provinciale belastingen	31
§ 5. Publieke lasten in de bosbouw	36
§ 6. Wet op de Omzetbelasting 1968	37
VII. WATERSCHAPSLASTEN	41
VIII. VERORDENING BOSSCHAP SCHADELIJKE DIEREN	42
IX. GRONDZAKEN	49
X. METEN VAN HOUT	49
XI. RATIONALISATIE	50

XII. VEILIGHEID IN DE BOSBOUW	51
XIII. BOSBOUWVOORLICHTING	52
§ 1. De Bosbouwvoorlichtingsraad	52
§ 2. Boomfeestdag	52
§ 3. Bos-, Hout- en Recreatiedagen 1967	53
XIV. PUBLIC RELATIONS BOSBOUWSECTOR	53
XV. SCHOLING	53
§ 1. Vorming van een fonds ten behoeve van de scholing	53
§ 2. Uitreiking Bos- en Mensprijs	57
XVI. BOSBRANDWEER	57
§ 1. Algemeen	57
§ 2. De financiële positie van de regionale bosbrandweer-organisaties	58
§ 3. Voorlichting en propaganda bosbrandweer	58
§ 4. Bosbrandverordening Bosschap 1969	59
XVII. BUITENLANDSE AANGELEGENHEDEN	63
XVIII. FINANCIËEL OVERZICHT	64
XIX. SAMENSTELLING BESTUUR, DAGELIJKS BESTUUR, HOOFDAFDELING SOCIALE ZAKEN, COMMISSIES E.D.	68
XX. VERTEGENWOORDIGING IN ANDERE INSTELLINGEN	75
XXI. IN- EN UITVOER VAN HOUT	77

I. INLEIDING

Bij het overzien van deze verslagperiode, moet enerzijds worden geconstateerd, dat er zich voor de bosbouw hoopgevende ontwikkelingen hebben voorgedaan, doch anderzijds moet ook worden vastgesteld, dat de moeilijke economische situatie bleef voortduren.

Hoopgevend was de stijging van de houtprijzen — de in 1968 ingezette prijsstijging zette zich ook in 1969 voort — en het wegvallen van de afzetmoeilijkheden voor het inlands hout, waarmee de boscigenaren met name in 1967 werden geconfronteerd. Voor de houtsortimenten, welke tengevolge van de versnelde sluiting van de mijnen moeilijk afzetbaar waren geworden, werden alternatieve afzetmogelijkheden gevonden. De verstoring van de houtmarkt leek aan het einde van de verslagperiode dan ook goeddeels voorbij.

Tegenover deze gunstige ontwikkelingen stond echter de voortdurende stijging van de loonkosten en de vaste lasten, welke op het bosbedrijf drukken. Alles dient te worden gedaan om de stijging van de loonkosten per eenheid produkt op te vangen. In dat kader is het niet alleen noodzakelijk dat de factor arbeid op rationele wijze wordt ingezet, doch moet evenzeer de scholing van de arbeidskrachten de volle aandacht hebben. Ter bevordering van de scholing van de bosarbeiders werd gedurende deze verslagperiode de subsidieregeling scholing leerlingwensen in de bosbouw in het leven geroepen.

Er moge op deze plaats worden volstaan met het aanduiden van slechts enkele facetten van de situatie in de bosbouw. In het rapport „Bosbouw en bosbouwbeleid in Nederland”, dat door de nog tijdens de vorige verslagperiode in het leven geroepen structuurcommissie werd opgesteld, wordt namelijk diepgaand op de problematiek van de bosbouw ingegaan. Dit uitermate belangrijke rapport kon in juni 1969 aan de regering worden aangeboden. Daarna werd het op uitgebreide schaal verspreid.

Uit het rapport blijkt ondermeer dat de boscigenaren langs de weg van schaalvergroting — in de vorm van vergroting van de werkeenheden — en concentratie van het houtaanbod, tot betere resultaten kunnen komen. Tevens geeft het rapport aan, welke maatregelen de overheid dient te treffen om de gewenste ontwikkeling in de bosbouw te stimuleren. Zo zal de overheid op korte termijn dienen over te gaan tot toekenning van bijdragen in de kosten van de herbebossing en tot bevordering van de totstandkoming van ondernemingen, welke voor derden bosbouwwerkzaamheden verrichten.

Indien zowel boscigenaren als overheid hun verantwoordelijkheid kennen, zullen er voor de bosbouw welke op de betere gronden wordt uitgeoefend, op langere termijn duidelijk mogelijkheden zijn om tot betere resultaten te komen. Voor de bosbouw op de minder goede gronden liggen de problemen echter anders. Met het oog daarop besloot het bestuur van het Boschap een speciale commissie in het leven te roepen, welke terzake van de bosinstandhouding op de minder goede gronden zal moeten adviseren. Zodra deze commissie haar werkzaamheden zal hebben voltooid, zal een duidelijker beeld bestaan van de lijnen waarlangs zich het bosbouwbeleid hier te lande zal moeten bewegen.

Met waardering nam het Bosschap kennis van de aankondiging in de Memorie van Toelichting op de begroting van Landbouw en Visserij voor het jaar 1970, dat een herbebossingsbijdrage zal worden ingevoerd.

De samenwerking tussen de organisaties, welke bij de bosbouw zijn betrokken, ontwikkelde zich in deze verslagperiode verder in gunstige richting. In de loop van 1969 vond overleg plaats met de Koninklijke Nederlandse Bosbouw Vereniging over mogelijke institutionalisering van het groeiende overleg. Aan het einde van de verslagperiode was evenwel nog niet bekend aan welke samenwerkingsconstructie de betrokken organisaties de voorkeur geven. Verwacht mag wel worden, dat dit punt in de loop van 1970 geregeld zal kunnen worden. Het Bosschap is verheugd over deze ontwikkeling, omdat het juist in deze tijd, nu zich in snel tempo grote veranderingen in de bosbouw voltrekken, van het grootste gewicht is, dat allen die bij de bosbouw betrokken zijn, zich gezamenlijk inzetten.

Gedurende de verslagperiode vroegen zeer vele, voor de bosbouw belangrijke zaken de aandacht van het Bosschap. In de volgende hoofdstukken van dit verslag zal daarop nader worden ingegaan.

II. VERORDENINGEN

Behoudens verordeningen inzake begrotingen, heffingen en personeelsuitgaven, werden in de verslagperiode vastgesteld:

- a. de Verordening van het Bosschap tot wijziging van de Arbeids- en Rusttijdenverordening Particuliere Bosbouw d.d. 2 juni 1966. De vaststelling vond plaats op 14 februari 1968. Op 13 maart 1968 werd deze verordening goedgekeurd door de Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid, waarna afkondiging in het Verordeningenblad Bedrijfsorganisatie volgde op 1 april 1968.
- b. de Verordening Bosschap Schadelijke Dieren 1968. De vaststelling vond plaats op 18 december 1968. Op 4 februari 1969 werd deze Verordening goedgekeurd door de Minister van Landbouw en Visserij, waarna op 24 februari 1969 publicatie volgde in het Verordeningenblad Bedrijfsorganisatie.
- c. de Bosbrandverordening Bosschap 1969. Deze werd vastgesteld op 17 december 1969. Goedkeuring door de Minister van Landbouw en Visserij vond plaats op 6 februari 1970, waarna publicatie in het Verordeningenblad Bedrijfsorganisatie volgde op 23 februari 1970.
- d. de Verordening van het Bosschap houdende regeling van de Arbeids- en Rusttijden in de Particuliere Bosbouw. De vaststelling vond plaats op 17 december 1969. Op 14 januari 1970 werd deze verordening goedgekeurd door de Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid, waarna publicatie in het Verordeningenblad Bedrijfsorganisatie volgde op 9 februari 1970.

III. REGISTRATIE

Op 31 december 1968 was in totaal aan beboste oppervlakte en rijbeplantingen omgerekend in ha, geregistreerd:

klasse I	11.989 ha + 3.306 ha rijbeplanting =	15.295 ha
klasse II	129.161 ha + 6.606 ha rijbeplanting =	135.767 ha
klasse III	65.976 ha	= 65.976 ha
	207.126 ha + 9.912 ha rijbeplanting =	217.038 ha

toebehorend aan 1770 eigenaren.

Aan bosbezitters met een areaal tussen 5 en 10 ha werd alleen de basisheffing opgelegd. Tot deze categorie behoorden 750 eigenaren met een totaalbezit van 5.235 ha.

Op 31 december 1969 was de bovenstaande opsomming als volgt:

klasse I	12.663 ha + 3.254 ha rijbeplanting =	15.917 ha
klasse II	128.642 ha + 6.588 ha rijbeplanting =	135.230 ha
klasse III	65.390 ha	= 65.390 ha
	206.695 ha + 9.842 ha rijbeplanting =	216.537 ha

toebehorend aan 1760 eigenaren.

Aan bosbezitters met een areaal tussen 5 en 10 ha werd alleen de basisheffing opgelegd. Tot deze categorie behoorden 752 eigenaren met een totaalbezit van 5.243 ha.

IV ECONOMISCHE AANGELEGENHEDEN

§ 1. COMISSIE INLANDS HOUT

In 1968 konden dankzij de uitbreiding van het personeel bij de Afdeling Houtafzet van het Staatsbosbeheer — waarvan tevens het bureau inlands hout kon profiteren — de werkzaamheden in de administratie sector van het bureau inlands hout aanmerkelijk worden uitgebreid. Hierdoor werd het mogelijk de toenemende stroom van aanvragen om inlichtingen over inlands hout zonder stagnatie af te werken.

1. Houtafzet

a. Spaanplatenhout

De vraag naar spaanplatenhout was zeer levendig.

Verschillende nieuwe, potentiële gebruikers van spaanplatenhout (industrieën) hebben zich in de afgelopen periode bij het bureau inlands hout georiënteerd voor wat betreft het aanbod van inlands hout, de verdeling van de kwanta over de houtsoorten, de leeftijd van de bossen en de huidige afzetkanalen van inlands hout.

In 1969 trad een aanzienlijke verbetering in de houtprijzen op. De prijzen voor spaanplatenhout, af bos, zijn in 1969 met 30 % tot 40 % gestegen ten opzichte van het laagste prijspeil in het begin van 1968.

Circa 30 % van het inlands naaldhout wordt thans gebruikt in de spaanplatensector.

b. Papierhout

In het verleden is de papierindustrie gewezen op de potentiële mogelijkheden, die inlands grenenhout voor de papierfabricage heeft. In deze verslagperiode werden de inspanningen, die de bosbouw, de houthandel en de commissie zich op dit terrein hebben getroost mede dankzij de gewijzigde omstandigheden in de papierindustrie, beloond.

Thans wordt door de Nederlandse papierindustrie op bescheiden schaal weer inlands grenen afgenomen. De Nederlandse papierindustrie zal in de komende jaren trachten een deel van haar grondstoffenvoorziening veilig te stellen door aankoop van in eigen land geproduceerd hout. Het toenemend houttekort op de wereldmarkt noopt hiertoe. In dit verband is het tevens van belang te wijzen op de perspectieven, die de aanleg van papierhoutbossen in Brazilië biedt, omdat de teelt van papierhout aldaar tegen veel geringer kosten dan in West-Europa kan geschieden.

c. Palen

Het bureau inlands hout is tweemaal te hulp geroepen bij de beoordeling van partijen heipalen, die afgekeurd werden op vermeende rotplekken. De rode kern bij grenenhout, lariks en douglas wordt dikwijls ten onrechte voor rot aangezien.

Het bureau inlands hout heeft zich tevens nader georiënteerd ten aanzien van de afzet van kleine palen. Vooral de markt van vervangende materialen, met name de kunststoffen, vroeg meer aandacht dan voorheen. Aangezien aan het vervaardigen van wit geschilde, gepunte en gekruinde paaltjes hoge en sterk stijgende loonkosten zijn verbonden, mag worden verwacht, dat op de duur de kosten van op industriële wijze te produceren afrasteringspalen gelijk of lager zullen zijn dan de kosten verbonden aan het vellen en opwerken van houten palen volgens de tot nu toe gebruikelijke methode.

2. Onderzoek

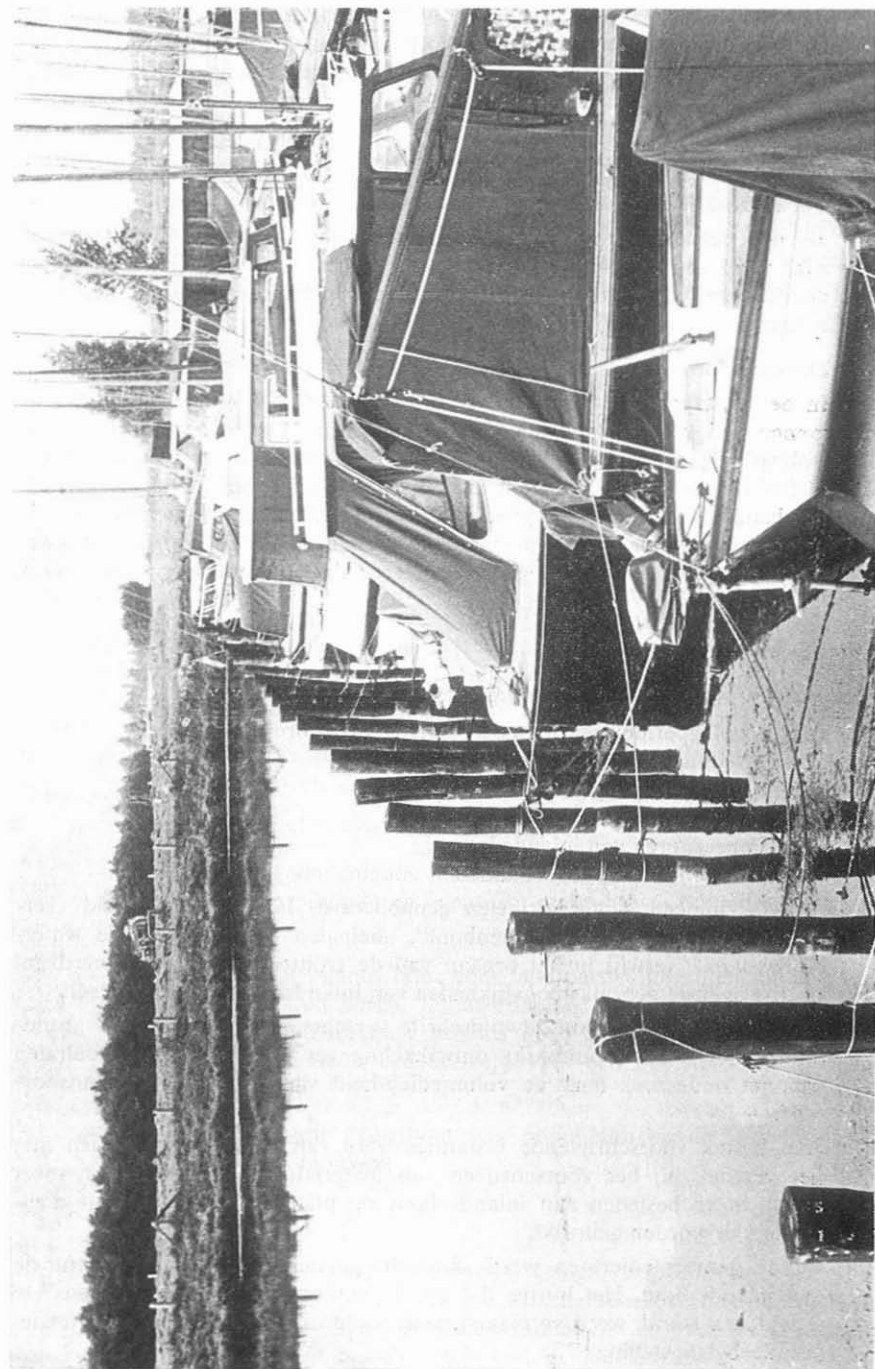
a. Mechanische eigenschappen van inlands douglashout

In 1968 kon worden overgegaan tot publicatie van de resultaten van het door de Afdeling Bosexploitatie van de Landbouwhogeschool verrichte onderzoek naar de mechanische eigenschappen van inlands douglashout. De resultaten van de genomen proeven wijzen erop, dat douglashout qua mechanische eigenschappen (volumegegewicht, buig- en druksterkte, schokweerstand, afschuifsterkte en splijtvastheid) beter is dan andere naaldbhoutsoorten en gelijk is te stellen met „oregonpine” van een zelfde kwaliteit.

b. Onderzoek naar de mechanische en fysische eigenschappen van groveden, lariks, fijnspar, Oostenrijkse en Corsicaanse den en berk.

Het Houtinstituut T.N.O. stelde op verzoek van de commissie een onderzoek in naar:

1. de mechanische en fysische eigenschappen van groveden en lariks.
Dit onderzoek kon aan het eind van de verslagperiode nog niet worden afgesloten;

Inlands boot in een jachthaven

2. de volumedichtheid van groveden, lariks, fijnspar, Oostenrijkse en Corsicaanse den en berk. De resultaten van dit onderzoek zijn vastgelegd in een rapport. De volumedichtheid van een houtsoort is vooral uit een oogpunt van grondstoffenrendement van belang voor de vezelverwerkende industrie (papier, carton- en boardindustrie en voor andere industrieën van geperste houtvezel).
- c. Verwerkingsmogelijkheden van gemalen hout tot deurkozijnen
 Bij een bezoek aan de Menuiserie Industrielle Moulée te Cluny (Frankrijk) werd een inzicht verkregen in de verwerking van gemalen hout tot deurkozijnen. Het procédé maakt nog een ontwikkelingsstadium door en is thans nog niet geschikt voor toepassing op grote schaal.
- d. Damwandproef Oostvaardersdiep
 In de verslagperiode zijn evenals zulks in 1967 het geval is geweest, de grenen- en douglasdamwandplanken langs het Oostvaardersdiep gecontroleerd. Het geïmpregneerde grenen gaf een duidelijk verschil in indringdiepte van de meetpen te zien ten opzichte van het onbehandelde grenen; het laatste was in minder goede staat. Het onbehandelde douglas was in betere conditie dan het onbehandelde grenen, maar het verschil in kwaliteit ten opzichte van het geïmpregneerde douglashout was vrijwel nihil.

3. Voorlichting

- a. Brochures, publicaties, voordrachten en dergelijke

In de verslagperiode kwamen de volgende brochures gereed:

- „Inlands douglashout”
- „Hout in de waterbouwsector”
- „Hout voor boer en tuinder”
- „Het impregneren van inlands hout”
- „Hout voor recreatieve doeleinden”

Voorts zijn een aantal artikelen gepubliceerd. In „de Houtwereld” verschenen artikelen over „grenenhout”, „heipalen” en „hout in de waterbouwsector”, terwijl in het orgaan van de fruitteelt een artikel werd geplaatst over de gebruiksmogelijkheden van inlands hout bij de fruitteelt.

In het Nederlands Bosbouw tijdschrift verschenen artikelen over „rondhoutprijzen”, „de houtmarkt ontwikkeling tot 1980” en „de resultaten van het onderzoek naar de volumedichtheid van verschillende houtsoorten”.

Aan bestek voorschrijvende instanties werd een circulaire gezonden met het verzoek bij het voorschrijven van materialen in de bestekken meer aandacht te besteden aan inlands hout op plaatsen waar dit hout doelmatig kan worden gebruikt.

Bij de gemeentediensten werd aandacht gevraagd voor het zomerhuisje van inlands hout. Het huisje, dat op de tentoonstelling „Bos en Mens” te Apeldoorn stond, werd verplaatst naar Austerlitz en ondervond een toeneemende belangstelling.

In het orgaan van het Staatsbosbeheer „Bosbouwvoorlichting” werd aan boseigenaren aanbevolen hun hout in de gunstige verkoopperiode van het jaar (september-januari) aan te bieden.

De directeur van het bureau inlands hout hield voordrachten over houtverkoop en mechanische en chemische technologie aan de Middelbare en Hogere Bosbouw- en Cultuurtechnische School te Arnhem, voor het middelbare en hogere kader van de Grontmij. N.V., de Rotary Club Nijkerk en de bosbouwstudenten van de Landbouw Hogeschool. Daarenboven verzorgde hij voordrachten over inlands hout, afzet, kostprijzen, schaalvergroting, e.d. voor middelbare en hogere bosbouwkundige ambtenaren van het Staatsbosbeheer, de stafleden van het Instituut voor Bosbouwkundig Onderzoek en de Gelderse Houtbeursvereniging.

b. Tentoonstellingen

In 1968 werd deelgenomen aan de Landbouwwerktuigendag te Liempde en de tentoonstelling Fruitteelt te Bunnik. In januari 1969 was de commissie met een stand vertegenwoordigd op de tentoonstelling „Tuin en Park” te Utrecht.

c. Adviezen

Adviezen werden verstrekt met betrekking tot:

- het gebruik van inlands hout bij de bouw van de Bosbouw Technische School te Apeldoorn en de Bosbouwpraktijkschool te Arnhem.
- het gebruik van inlands hout aan wanden voor de Middelbare- en Hogere Bosbouw- en Cultuurtechnische School te Arnhem.
- houten brandtorens (Arbeidsinspectie).
- de verwerking van inlands hout in de strocartonindustrie, een fabriek van geperste produkten en eventueel nieuw op te richten spaanplatenfabrieken.
- het gebruik van inlands hout voor vele particuliere doeleinden (botenhuizen, landbouwschuren, tuinafzettingen, etc.) In dit kader werd op verzoek van de commissie inlands hout bij het Instituut voor Landbouwbedrijfsgebouwen een ontwerp voor een ligboxenstal van inlands hout vervaardigd.
- de verwerking van palleshout van populieren en de verwerking van inlands hout tot houtwol.

d. Contacten

In de verslagperiode werden contacten gelegd, respectievelijk onderhouden met en informaties verstrekt aan verscheidene overheidsdiensten, onderzoeksinstituten, producenten, houthandelaren en verbruikers van inlands hout, benevens aan architecten- en ingenieursbureau's.

- e. Enquête naar de resultaten van de voorlichtingsactiviteiten en de wensen, welke terzake van het inlands hout bij de afnemers leven

Onder afnemers en potentiële afnemers van inlands hout werd een enquête gehouden met het doel een indruk te verkrijgen van de doelmatigheid van de huidige voorlichting.

Aan de hand van de binnengekomen reacties (± 450) kunnen de volgende conclusies worden getrokken.

De interesse voor inlands hout komt in de eerste plaats voort uit het lezen van artikelen en brochures over inlands hout en uit de verwerking van dit hout.

De belangstelling gaat vooral uit naar de toepassing van inlands hout in de bouwsector en voor recreatieve doeleinden; daarna volgt industriële verwerking van hout. Gezaagd naaldhout, loofhout en klein naaldhout genieten als sortiment de grootste belangstelling; ongeveer 50 % van de ondervraagden bleek reeds inlands hout in enigerlei vorm te hebben toegepast. De brochures van het bureau inlands hout hebben de interesse voor de gebruiksmogelijkheden van inlands hout gestimuleerd. Aan uitbreiding van de voorlichting ten aanzien van het gebruik van inlands hout en de houtvoorziening wordt veel waarde gehecht.

§ 2. BOSBOUWECONOMISCH ONDERZOEK

In het verslag over de periode 1966-1967 kon reeds melding worden gemaakt van het feit, dat het L.E.I. terzake van het onderzoek naar de bedrijfsuitkomsten in de bosbouw een onderzoek ontwerp had opgesteld. De commissie van het L.E.I., welke tot taak heeft dit onderzoek te begeleiden, beraadde zich over dit voorgenomen onderzoek en verenigde zich daarmee. Wel was de commissie van mening, dat het noodzakelijk is aan dit onderzoek een technisch onderzoek op de steekproefbedrijven te koppelen, ten einde een goede achtergrondinformatie te verkrijgen ten aanzien van de gegevens, waartoe het L.E.I. onderzoek zal leiden. Alleen wanneer daarover kan worden beschikt, zullen de verkregen gegevens op de juiste wijze kunnen worden geïnterpreteerd. De commissie was van oordeel, dat een dergelijk technisch onderzoek het beste zou kunnen worden uitgevoerd door het Staatsbosbeheer en het Bosbouwproefstation. Nadat het bestuur van het Boschap van het standpunt van de begeleidingscommissie had kennis genomen besloot het in zijn vergadering van 14 februari 1968 het Bosbouwproefstation en het Staatsbosbeheer te verzoeken een technisch onderzoek in te stellen op de steekproefbedrijven.

Het Staatsbosbeheer en het Bosbouwproefstation verklaarden zich bereid de gevraagde medewerking te verlenen.

In verband met het feit, dat het L.E.I. een onderzoek als het onderhavige met de beschikbare personeelsbezetting niet binnen redelijk korte tijd zou kunnen uitvoeren, werd het Boschap verzocht zijn bijdrage aan het L.E.I. te verhogen. Bij zijn besluitvorming over dit verzoek overwoog het bestuur, dat het onderzoek naar de bedrijfsuitkomsten van zeer grote betekenis is. In verband daarmee werd besloten de jaarlijkse bijdrage aan het L.E.I. te verhogen. Met de uitvoering van het onderzoek werd in deze verslagperiode begonnen. Het kon echter nog niet worden afgesloten.

§ 3. DE STRUCTUURCOMMISSIE

De financiële moeilijkheden, waarmee de bosbouw reeds een aantal jaren kamp- te vormden in 1967 voor het Bosschap aanleiding een advies uit te brengen inza- ke de structurele en economische moeilijkheden in de bosbouw.

Overlèg met de Minister van Landbouw en Visserij over dit advies leidde er toe, dat het bestuur van het Bosschap op 13 september 1967 besloot een commissie in het leven te roepen, die tot opdracht kreeg, de problematiek nader te bestu- deren en aan te geven waarop het beleid ten aanzien van de bosbouw dient te worden gericht. De breed samengestelde commissie, waarin zitting hadden ver- tegenwoordigers van de zijde van de handel in inlands hout, de houtverwerkende industrie, de Koninklijke Nederlandse Bosbouw Vereniging, het Bosbouwproef- station, het Staatsbosbeheer, de Agrarische werknemersbonden en de particu- liere boscigenaren, kwam voor de eerste maal op 21 december 1967 bijeen.

Om snel te kunnen werken besloot de commissie in haar eerste vergadering twee werkgroepen — een werkgroep bosbeheer en een werkgroep houtafzet — in te stellen, welke ten aanzien van een gedeelte der problematiek zouden moeten rap- porteren. Voorts werd de belastingcommissie van het Bosschap verzocht de fis- cale en aanverwante vraagstukken voor haar rekening te nemen.

De structuurcommissie legde op 7 mei 1969 haar bevindingen in een rapport getiteld „Bosbouw en bosbouwbeleid in Nederland” neer. In de diverse hoof- stukken van het rapport wordt ondermeer aandacht geschonken aan de betekenis van het bos; de structuur van het bos; het bedrijfsgebeuren in de bosbouw en de financiële uitkomsten van het bosbedrijf; de organisatie van de houtafzet; de af- zet van inlands hout in 1965 en de verwachtingen hieromtrent voor 1980; de ontwikkeling in enkele sectoren van het houtverbruik; de totale verbruik in Ne- derland van hout en houtprodukten in de jaren 1954, 1967 en de verwachting- en hieromtrent voor het jaar 1975. Bovendien worden de betekenis van de fac- tor arbeid in de bosbouw en de belastingfaciliteiten ten aanzien van de bosbouw en het bosbezit belicht.

In het hoofdstuk „conclusies en aanbevelingen” komt de commissie tot de slot- som: „dat in de huidige geïndustrialiseerde maatschappij niet slechts instandhou- ding, maar ook uitbreiding van het toch reeds zo beperkte bosareaal noodzake- lijk is, in verband met de toenemende veelzijdige betekenis van het bos. Terecht is het beleid er dan ook reeds gedurende vele jaren op gericht de bossen zoveel mogelijk in stand te houden. In dit verband kunnen naast de Boswet en plano- logische maatregelen ook worden genoemd de bijzondere fiscale regelingen, wel- ke de bosinstandhouding beogen. De planologische regelen beperken echter de mogelijkheden tot exploitatie van de bosbezittingen vaak belangrijk. Dit gevoegd bij de omstandigheid dat bos ingevolge de Boswet in beginsel bos moet blijven, vormt voor de bosbouwondernemingen een belangrijke extra belasting, waarmee bij de beleidsbepaling dient te worden rekening gehouden.

De verslechtering van de financiële uitkomsten, welke tot een financierings- vraagstuk in de bosbouw heeft geleid, is het gevolg van:

1. de ontwikkeling van lonen en houtprijzen. Tegenover de voortdurende stijging van de loonkosten per eenheid produkt stond geen evenredige stijging van de houtprijzen.
2. de tijdelijke stagnatie in de houtafzet tengevolge van het plotseling wegvallen van de mijnhoutmarkt.
3. de ongunstige leeftijdsklasseverdeling van het Nederlandse bos. Relatief zijn er teveel jonge bossen, welke veel onderhoud vragen en waaruit geen opbrengsten worden verkregen.
4. het onrendabel worden van de eerste dunningen, tengevolge van het arbeidsintensieve karakter van deze verplegingsmaatregel en de moeilijkheden, welke men ondervindt bij de afzet van het dunne dunningshout. Deze dunningen leveren geen netto opbrengsten meer op.
5. de niet optimale bossamenstelling in relatie tot de bodemgesteldheid.
6. de noodzakelijke conversie van groveden in meereisend naaldhout op daarvoor geschikte groeiplaatsen.
7. de geringe omvang van de meeste bedrijven. Dientengevolge kunnen de mogelijkheden welke rationalisatie en mechanisatie bieden onvoldoende worden benut. De nadelen van de geringe bedrijfsomvang werken ook door in de sfeer van de houtafzet. Het aanbod vindt veelal plaats in kleine kwantiteiten en sterk wisselende kwaliteiten, hetgeen tot voor de bosbouw niet optimale prijzen leidt.

De waardeestijging van de bosgronden, welke in het verleden heeft plaatsgehad — de laatste tijd is weer sprake van een lichte waardedaling — biedt geen oplossing van het financieringsvraagstuk. Realisatie van een eventuele waardevermeerdering is immers slechts mogelijk bij gehele of gedeeltelijke liquidatie van het bedrijf. Ook aantrekking van vreemd kapitaal op basis van een eventuele waardevermeerdering kan geen oplossing bieden, tengevolge van het negatieve effect dat de rentekosten op de bedrijfsuitkomsten zouden hebben.

Aangezien de houtproduktie de economische basis van de bosbouw vormt, wordt in het rapport uitvoerig stilgestaan bij de houtproduktie en de houtafzet. De jaarlijkse houtproduktie zal in de periode tot 1980 toenemen met rond 150.000 m³ tot circa 1.000.000 m³. Aangezien het totale verbruik van hout en houtprodukten in Nederland in 1975 reeds circa 2.700.000 m³ zal liggen boven het verbruik in 1967 zal geen afzetprobleem ontstaan, mits voldoende industriële capaciteit wordt opgebouwd. Van de hier genoemde verbruikstoename komt rond 2.200.000 m³ voor rekening van de papier-, spaan- en vezelplaatindustrieën. Op langere termijn biedt de bosbouw op betere gronden perspectieven mits het bosbouwbeleid zich richt op:

1. bevordering van de rationalisatie van de exploitatie. Dit vereist vergroting van de werkeenheden waardoor condities worden geschapen voor een economisch gebruik van machines en een rationele inzet van de produktiefactor arbeid.

2. minimalisering van de kosten in de verschillende schakels van de bedrijfskolk, welke het produkt hout doorloopt van de staande boom tot de eindbestemming.
3. bevordering van de op de houtproduktie gerichte bosbouw op de betere gronden. Op de slechte gronden zullen bosbouw en beheer een extensief karakter kunnen dragen.
4. verbetering van de kwaliteit van het bos. Dit is uiteraard eerst op lange termijn te verwezenlijken.
5. concentratie van het houtaanbod. Dit is noodzakelijk omdat in de toekomst de vraag naar hout in toenemende mate zal worden uitgeoefend door een beperkt aantal verbruikers, die grote hoeveelheden verwerken. Slechts grote producenten of combinaties van producenten zullen in de toekomst aan de toenemende eisen, welke de vraag zal stellen, kunnen voldoen, en in staat zijn een sterke onderhandelingspositie in te nemen.
6. een actief houtafzetbeleid. Daartoe dient men te kunnen beschikken over gegevens betreffende produktie en prijzen naast de gegevens van de Bosstatistiek. In het kader van een actief houtafzetbeleid is geregeld overleg tussen houtproducenten, houtafnemers en het Ministerie van Economische Zaken gewenst, omdat men elkander op die manier wederzijds kan informeren over aktuele problemen van houtaanbod en houtverbruik en de te verwachten ontwikkelingen.
7. de stimulering van industriële verwerkingsmogelijkheden van inlands hout.
8. een krachtige voortzetting van zowel het bosbouwkundig en bedrijfseconomisch onderzoek als het onderzoek van de houtmarkt. Dit moet voor het voeren van een verantwoord beleid op lange termijn beslist noodzakelijk worden geacht.

Voor het scheppen van een basis voor het hierboven geschetste beleid op langere termijn is het noodzakelijk, dat de overheid op korte termijn de volgende maatregelen treft:

- toekenning van bijdragen in de kosten van herbebossing;
- toekenning van premies op onrendabele dunningen. Deze maatregel heeft een aflopend karakter omdat tegenwoordig veel ruimere plantverbanden worden toegepast.
- bevordering van de tot standkoming van ondernemingen, welke voor derden de bosbouwwerkzaamheden verrichten. Wanneer het Staatsbosbeheer overgaat tot het in grotere mate uitbesteden van zijn bosbouwwerkzaamheden ontstaat een verantwoorde exploitatiebasis voor de totstandkoming van dergelijke ondernemingen. Hierdoor worden de mogelijkheden voor andere bosbedrijven om hun bosbouwwerkzaamheden uit te besteden, verruimd.
- een georganiseerd permanent overleg betreffende het inlands hout tussen de Ministeries van Landbouw en Visserij en van Economische Zaken, waarbij belanghebbenden kunnen worden ingeschakeld.

Duidelijk blijkt, dat van het voorgestane bosbouwbeleid het houtproductiebeleid een wezenlijk onderdeel uitmaakt. Zelfvoorziening in de houtbehoefte staat hierbij niet voorop; het gaat om een bijdrage in de dekking van het houttekort in de E.E.G.-landen, waar alle lidstaten naar vermogen aan moeten medewerken. Het houdt ook geenszins een miskenning in van de imponderabele waarden welke het bos van oudsher vertegenwoordigt — klimatologische, hygiënische, natuurwetenschappelijke etc. hoedanigheden, welke volledig werden erkend en mede als argument voor de aanleg en de instandhouding van het bos hebben gegolden — of van de recreatieve betekenis van het bos, welke na de laatste wereldoorlog sterk op de voorgrond is getreden.

Zoals steeds indien in een complex van factoren er één daarvan plotseling een geheel ander accent krijgt, lijkt de vraag gewettigd of van een principiële wijziging van de betekenis van het bos sprake is. Het gaat hier echter om een verschuiving van het accent en niet om een principieel geheel andere functie, welke het bos thans min of meer plotseling te vervullen zou krijgen. De bosbouwondernemer zal bij de wijze van aanleg en verzorging van het bos trachten rekening te houden met de veelzijdige functies van het bos zonder overigens uit het oog te verliezen, dat de houtproductie de basis van het bosbedrijf vormt.

Aldus zal de bosinstandhouding in het belang van de gemeenschap op de meest economische wijze zijn verzekerd”.

De structuurcommissie stelde het rapport „Bosbouw en bosbouwbeleid in Nederland” in handen van het bestuur van het Bosschap, dat zich in zijn vergadering van 28 mei 1969 volledig met dit rapport verenigde. Het bestuur besloot het rapport aan te bieden aan de Minister van Landbouw en Visserij. In de aanbiedingsbrief stelde het bestuur het volgende:

„Het doet het Bosschap genoegen Uwe Excellentie hierbij het door de structuurcommissie van het Bosschap opgestelde rapport te kunnen aanbieden.

Het bestuur van het Bosschap stelt zich gaarne volledig achter het rapport. Het is eveneens van mening, dat de houtproductie op lange termijn in verband met het toenemend houttekort perspectieven biedt en dat de bosbouw zich mede met het oog daarop zal moeten ontwikkelen in de richting als in het rapport aangegeven. Het beleid zal zich daarop moeten richten. Uiteraard ligt hier een grote taak voor de bosbouw zelf, doch ook de overheid zal bovengenoemde ontwikkeling van de bosbouw moeten stimuleren. Gelet op de bijzondere omstandigheden waaronder de bosbouw moet werken, te weten de beperking van de exploitatiemogelijkheden van het bosbezit tengevolge van het ruimtelijk beleid, de verplichte bosinstandhouding ingevolge de Boswet en de grote afhankelijkheid van de houtprijzen op de wereldmarkt en mede in aanmerking nemende, dat handhaving van een ook naar eigendomstoestand gedifferentieerd bosbezit doelstelling moet blijven, is het in het rapport aangegeven beleid slechts te verwezenlijken, indien de overheid op korte termijn conform de aanbevelingen van de commissie overgaat tot:

1. toekenning van herbebossingsbijdragen;
2. toekenning van premies op onrendabele dunningen;
3. bevordering van de totstandkoming van ondernemingen, welke voor derden de bosbouwwerkzaamheden verrichten;

Laden van langhout

4. intensivering van de samenwerking tussen de Ministeries van Landbouw en Visserij en van Economische Zaken betreffende het inlands hout.

Voorts dienen naar de mening van het Bosschap maatregelen te worden genomen ter bevordering van:

- a. concentratie van het houtaanbod;
- b. industriële verwerkingsmogelijkheden van inlands hout.

ad 1. Toekenning van herbebossingsbijdragen

Hoewel het rapport geen volledig inzicht verschaft in de bedrijfsresultaten van de bosbouw, moet toch worden geconcludeerd, dat deze zo slecht zijn, dat ernstige financieringsproblemen rijzen. Deze problemen manifesteren zich in sterke mate bij de herbebossing van de gronden, waarop de houtopstand is geveld. In verband met de financiële nood in de bosbouw dient thans onverwijld tot toekenning van financiële tegemoetkomingen in de kosten van herbebossing te worden overgegaan. Artikel 9 van de Boswet opent daartoe de mogelijkheid door toekenning van al dan niet rente-dragende kredieten voor de kosten van herbeplanting, welke eventueel geheel of gedeeltelijk in bijdragen kunnen worden omgezet. Op grond van zuiver praktische overwegingen, meent het Bosschap echter, dat aan een bijdrageregeling de voorkeur moet worden gegeven boven een kredietregeling, waarvan de uitvoering veel omslachtiger zou zijn. Invoering van een bijdrageregeling zal via de te stellen voorwaarden een verantwoorde, doelgerichte bos-aanleg kunnen stimuleren, d.w.z. de aanleg van goede bossen op de betere gronden, waarbij wordt gebruik gemaakt van goed plantsoen van goede herkomsten en de aanleg van niet primair op de houtproductie gerichte bossen op de slechte gronden.

Aan herbebossing op goede gronden zullen zwaardere eisen moeten worden gesteld, zodat de kosten hiervan uiteraard hoger zullen zijn dan die van herbebossing op slechte gronden. Voor de goede gronden zou de bijdrage in ieder geval tenminste 50 % van de werkelijke kosten dienen te belopen, terwijl deze voor de slechte gronden zou moeten variëren tussen 50 en 100 %.

Wel heeft het Bosschap zich in verband met de slechte rentabiliteit van de houtproductie op de slechte bosgronden afgevraagd, of het aanbeveling verdient de herplantplicht ingevolge de Boswet voor deze gronden af te schaffen.

Zijns inziens dient deze vraag evenwel ontkennend te worden beantwoord, omdat:

- in de praktijk zeer moeilijk, zo niet onmogelijk zal zijn aan te geven, welke gronden zouden moeten worden vrijgesteld;
- de verwaarlozing in de hand zou worden gewerkt, hetgeen een bedreiging van de gezondheidstoestand van het overige bos zou inhouden;
- de functie van het bos ter plaatse niet altijd ontbossing zal toelaten.

Wel zullen naar de mening van het Bosschap de eisen, welke ten aanzien van de herbebossing van die gronden worden gesteld, moeten worden afgestemd op de oogmerken, welke men heeft met de handhaving van de bebossing op die terreinen. Omdat niet de houtproductie daar voorop zal staan, maar de recreatie of het natuurbehoud, zullen in het algemeen de eisen, welke men stelt ten aan-

zien van de herbebossing niet hoog behoeven te zijn. De instandhouding van bossen op slechte gronden zal tengevolge van de op die gronden drukkende lasten, waartegenover geen of zeer geringe opbrengsten staan, voor vele bosbouwondernemers grote moeilijkheden met zich kunnen brengen. Het Bosschap is zich daar ten volle van bewust en beraadt zich over de vraag, welk beleid ten aanzien van die bossen in de toekomst zal moeten worden gevoerd. Het Bosschap hoopt U daaromtrent zijn standpunt nog nader kenbaar te maken.

ad 2. Toekenning van premies op onrendabele dunningen

De hiervoor bedoelde bijdrage biedt geen soulaas aan de vele bosbouwondernemingen waartoe overwegend jongere bossen behoren, welke worden geconfronteerd met het vraagstuk van de zgn. onrendabele dunningen, zoals uit het rapport blijkt. Gebrek aan liquide middelen heeft ertoe geleid, dat deze beslist noodzakelijke verplegingsmaatregel welke geen netto-opbrengsten oplevert, op vele bosbedrijven niet meer is, c.q. wordt uitgevoerd. Dit is een ernstige ontwikkeling, omdat daardoor de gezondheid en de duurzaamheid van het bos wordt bedreigd.

Wil de bosbouw erin slagen zich te ontwikkelen in de richting als in het rapport aangegeven, dan is het noodzakelijk dat deze vormen van achterstallig onderhoud zo spoedig mogelijk verdwijnen, anders wordt onherstelbare schade aangericht. Om dit te voorkomen en om de ontwikkeling van de bosbouw te stimuleren, dient er een regeling te komen krachtens welke een premie wordt verstrekt op werkelijk uitgevoerde dunningen in bossen behorende tot de leeftijdsklasse van 15 tot 35 jaar. Door te bepalen dat premie-aanvragen betrekking moeten hebben op een bepaald minimum areaal van één of meer boseigenaren, zou bovendien de samenwerking in de bosbouw bij de uitvoering van werkzaamheden kunnen worden gestimuleerd.

De hier bepleite maatregel zal overigens een aflopend karakter hebben, omdat bij de aanleg van nieuwe bossen van ruimere planverbanden wordt uitgegaan, tengevolge waarvan deze dunningen in mindere mate gaan voorkomen.

ad 3. Bevordering van de totstandkoming van ondernemingen welke voor derden bosbouwwerkzaamheden verrichten

De noodzaak van rationalisatie van de exploitatie, waartoe vergroting van de werkeenheden noodzakelijk is, wordt in het rapport sterk beklemtoond. Daardoor zullen de voordelen van rationalisatie en mechanisatie voldoende kunnen doorwerken.

Moderne machines zullen op economisch verantwoorde wijze kunnen worden gebruikt, terwijl de produktiefactor arbeid rationeel zal kunnen worden ingezet. Een ontwikkeling in die richting moet worden bevorderd. Indien het Staatsbosbeheer overgaat tot uitbesteding van bosbouwwerkzaamheden zal regionaal een werkterrein voor ondernemingen, welke bosbouwwerkzaamheden voor derden verrichten ontstaan, zodat de stichting of uitbouw daarvan economisch verant-

woord wordt. De overige bosbouwondernemingen zullen van de daarmee tot stand komende verruiming van de mogelijkheden tot uitbesteding van bosbouwwerkzaamheden kunnen gebruik maken. Het Bosschap meent, dat door toekenning van premies aan de bosbouwondernemers, die aan een ontwikkeling in deze richting medewerken, de totstandkoming van grote werkeenheden aanmerkelijk kan worden versneld.

ad 4. Intensivering van de samenwerking tussen de ministeries van Landbouw en Visserij en van Economische Zaken met betrekking tot het inlands hout

De voortbrenging van het inlands hout is een aangelegenheid welke het Ministerie van Landbouw en Visserij regardeert, terwijl de verwerking ervan een zaak is waarmee het Departement van Economische Zaken bemoeienis heeft. Dit houdt in, dat het beleid t.a.v. de verwerking op het beleid ten aanzien van de voortbrenging dient te zijn afgestemd.

ad a. Bevordering van concentratie van het houtaanbod

De omstandigheid dat in de toekomst de vraag naar hout in toenemende mate zal worden uitgeoefend door een beperkt aantal verbruikers, die grote hoeveelheden verwerken, noodzaakt tot een aanpassing van het houtaanbod. Slechts grote producenten of combinaties van producenten zullen in de toekomst aan de toenemende eisen, welke de vraag zal stellen, kunnen voldoen. In de praktijk zijn reeds ontwikkelingen in deze richting gaande, zoals de oprichting van houtsorteerbedrijven. Het Bosschap meent, dat dergelijke ontwikkelingen met kracht dienen te worden gestimuleerd en pleit voor toekenning van financiële faciliteiten bij de oprichting van dergelijke bedrijven.

ad b. Stimulering van industriële verwerkingsmogelijkheden van inlands hout

Dit punt sluit nauw aan bij het vorige. Indien op een bepaald moment reële mogelijkheden voor industriële verwerking van inlands hout aanwezig zijn, zou de totstandkoming van industriële verwerkingsbedrijven kunnen worden gestimuleerd door toekenning van financiële faciliteiten.

Voorts wil het Bosschap wijzen op de onevenredig zwaar drukkende waterschapslasten op bosgronden, welke in geen enkele verhouding staan tot het producerend vermogen van deze gronden. Voor de lastenheffing van deze gronden dient in verband daarmee, naar een andere normstelling dan voor agrarische gronden te worden gezocht. In het kader van de financiële verhouding tussen het Rijk en de waterschappen zal naar een oplossing moeten worden gezocht.

Tenslotte komt uit het rapport duidelijk de noodzaak van een diepgaand onderzoek op bepaalde terreinen naar voren. Hoewel het Bosschap jaarlijks reeds een bedrag van f 25.000,— voor onderzoek beschikbaar stelt — n.l. f 15.000,— aan het L.E.I. en f 10.000,— aan de Commissie Onderzoek Rationalisatie Bosbouw van het Bosbouwproefstation — hetgeen reeds een zware belasting vormt, wil het ten behoeve van het hierboven genoemde nader onderzoek gaarne een bijdrage leveren. Eén en ander zal echter slechts gerealiseerd kunnen worden indien de overheid bereid is financiële steun te verlenen. Het Bosschap wil gaarne met

betrekking tot de voorstellen terzake uit het rapport nader overleg plegen met Uwe Excellentie.

Het Bosschap vertrouwt met het bovenstaande een positieve bijdrage te hebben geleverd tot de beleidsvorming ten aanzien van de Nederlandse bosbouw en zal het op prijs stellen in de gelegenheid te worden gesteld zijn in dit schrijven vervatte voorstellen nader mondeling toe te lichten".

Op 10 september 1969 werd het rapport met de Minister van Landbouw en Visserij besproken.

Tijdens deze audiëntie deelde de Minister mede, dat hij overwoog, ingaande 1 januari 1970 een bijdrageregeling herbeplantingen in te voeren. De bijdrage zou voor herbebossing 50 % van de normaal geachte kosten, verbonden aan de herbebossing, bedragen. In de begroting van het Ministerie van Landbouw en Visserij voor het jaar 1970 werd voor dit doel een bedrag van f 500.000,— opgenomen. De regeling ex artikel 10 van de Boswet — toekenning van kredieten voor de aanleg van nieuw bos — zou dan met ingang van die zelfde datum in een bijdrageregeling worden omgezet.

Het verzoek van het Bosschap om premies voor onrendabele dunningen beschikbaar te stellen wees de Minister van de hand, omdat hij principieel niet wenste te treden in de subsidiëring van onderdelen van de exploitatie. Wel verklaarde de bewindsman zich bereid, te willen bevorderen dat deze bosverplegingswerkzaamheden in tijden van verminderde werkgelegenheid kunnen worden uitgevoerd in het kader van het aanvullende werkgelegenheidsprogramma, met gelden welke voor dat laatste doel beschikbaar worden gesteld door het Ministerie van Sociale Zaken en Volksgezondheid.

In zijn vergadering van 17 september 1969 besloot het bestuur van het Bosschap na te gaan welke mogelijkheden hier liggen. In de volgende paragraaf zal hierop nader worden ingegaan.

§ 4. ENQUÊTE ACHTERSTALLIGE DUNNINGEN EN ANDERE LICHTBOSBOUWWERKZAAMHEDEN

Zoals reeds in § 3 werd vermeld stelde de structuurcommissie van het Bosschap in het door haar uitgebrachte rapport „Bosbouw en bosbouwbeleid in Nederland" onder meer, dat de dunning in houtopstanden in de leeftijdsgroep van 15 tot 35 jaar in vele gevallen onrendabel is, dat wil zeggen, dat de kosten verbonden aan de dunning de opbrengsten welke uit de verkoop van het vrijkomende dunningshout kunnen worden verkregen, overtreffen. Dit heeft ertoe geleid dat vele boscigenaren deze op zich noodzakelijke verplegingsmaatregel achterwege laten.

Omdat daardoor de ontwikkeling van de betrokken houtopstand in gevaar komt, heeft de structuurcommissie gesteld, dat de overheid een premie zou moeten verstrekken op werkelijk uitgevoerde dunningen.

Het Bosschap heeft zich bij die zienswijze aangesloten en bij de Minister van Landbouw en Visserij op invoering van een dergelijke premieregeling aangedrongen.

De Minister heeft er met betrekking tot dit punt op gewezen, dat hij niet wil treden in een subsidiëring van een onderdeel van de bedrijfsvoering. Hij vroeg zich echter af of er wellicht mogelijkheden zijn om lichte boswerkzaamheden te laten uitvoeren in het kader van de aanvullende werkgelegenheid met subsidie van het Ministerie van Sociale Zaken en Volksgezondheid.

Het Bosschap trad hieromtrent in contact met het Directoraat-Generaal voor de Arbeidsvoorziening van het Ministerie van Sociale Zaken en Volksgezondheid. Hierbij bleek, dat de zgn. E.-regeling — regeling tewerkstelling van oudere werkloze werknemers op eenvoudige regiewerken — welke in bepaalde gedeelten van het land van kracht is, wellicht mogelijkheden zou bieden. De E-regeling zou dan echter opengesteld moeten worden voor particuliere ondernemingen. Tot nog toe kunnen slechts gemeenten, Staatsbosbeheer e.d. van deze regeling gebruik maken.

Teneinde te trachten een inzicht te krijgen in de omvang van de achterstallige boswerkzaamheden en te peilen of de bereidheid aanwezig is deze werkzaamheden te laten uitvoeren in het kader van de aanvullende werkgelegenheid, besloot het bestuur van het Bosschap aan het eind van het jaar 1969 om een enquête te houden onder de eigenaren en beheerders van bossen gelegen in de provincies Groningen, Friesland, Drenthe, Overijssel en in de omgeving van Doetinchem en Nijmegen.

Indien blijkt dat de boseigenaren belangstelling hebben voor de uitvoering van achterstallige boswerkzaamheden in het kader van de aanvullende werkgelegenheid en het bovendien mogelijk is tot de vorming van werkpakketten te komen, zal het Bosschap zich tot de Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid wenden met het verzoek de E-regeling open te stellen voor de particuliere boseigenaren, zodat zij eenvoudige boswerkzaamheden met toepassing van die regeling kunnen uitvoeren.

§ 5. DE BOSBIJDRAGEREGELINGEN

In de loop van 1968 werd uitvoering gegeven aan een reeds in 1967 genomen besluit tot het houden van een enquête onder de boseigenaren, teneinde enig inzicht te verkrijgen in de praktische werking van de bosbijdrageregeling en de verlangens, welke bij de boseigenaren leven ten aanzien van die regeling. Door de boseigenaren is op zeer ruime schaal medegewerkt aan deze enquête. In totaal zijn 2492 boseigenaren — 2150 in het kader van de bosbijdrageregeling particulieren en 344 in het kader van de bosbijdrageregeling openbare lichamen — aangeschreven. Van hen hebben 1244 hun medewerking verleend. In het kort zal hier op de resultaten van de enquête worden ingegaan. Bij de verwerking van de gegevens is onderscheid gemaakt tussen de beide regelingen.

De bosbijdrageregeling particulieren

Van de 2150 boseigenaren, niet zijnde openbare lichamen, die zijn benaderd, hebben 979 gereageerd. Van hen deelden 569 mede, dat zij de bosbijdrage niet hadden aangevraagd.

Als redenen werden onder meer vermeld:

- te klein bezit, met andere woorden, geen eenheid van 10 ha of groter (312 gevallen). Meer dan 130 van deze eigenaren deelden mede, dat zij hun bosbezit onder de werking van de regeling zouden brengen, indien daartoe de mogelijkheid zou worden geopend.
- de bijdrage te laag in verhouding tot de openstellingsverplichting (122 gevallen).
- het betrokken bos doet dienst als recreatieruimte voor patiënten en dergelijke (46 gevallen).
- niet op de hoogte van het bestaan van de regeling (23 gevallen).
- het betrokken bos doet dienst als camping en recreatie-terrein voor eigen personeel (14 gevallen).
- vrees voor verstoring van de wildstand en de rust (13 gevallen).

Van de 407 bosbezitters, die de bosbijdrage wel aanvroegen, zagen 204 het gehele bezit waarvoor de bijdrage was gevraagd onder de werking van de regeling gebracht, terwijl 117 eigenaren de bijdrage zagen toegekend voor een gedeelte van het bezit. De overige aanvragen waren nog in behandeling op het moment, dat de enquête werd gehouden. Uit de enquête is gebleken, dat slechts een beperkt aantal eigenaren bij de indiening van de aanvraag om beperkingen met betrekking tot de openstelling heeft gevraagd, namelijk 34. In 30 gevallen werd het verzoek afgewezen, terwijl in 4 gevallen werd toegestaan kaarten uit te geven. In hoeverre de vrije toegankelijkstelling problemen oproept met betrekking tot toezicht, onderhoud, vervuiling, beschadiging, brandgevaar of verwijdering van ongewenste personen blijkt uit onderstaand overzicht.

	aantal bouseigenaren, dat de bosbijdrage ontvangt en met problemen kampt	in % van het totaal aantal bouseigenaren dat de bijdrage ontvangt
toezicht	162	47
onderhoud	56	16
vervuiling	78	22
beschadiging	65	18
brandgevaar	70	20
verwijdering van ongewenste personen	104	30

Diverse bouseigenaren deelden mede, dat zij nog onvoldoende ervaring hadden om deze vragen te kunnen beantwoorden. Dit neemt niet weg, dat het toezicht kennelijk de meeste problemen met zich brengt, evenals de verwijdering van ongewenste personen.

De bosbijdrageregeling openbare lichamen

In de enquête werden betrokken 344 openbare lichamen. Daarvan verleenden 265 hun medewerking. Door 167 van de medewerkende openbare lichamen — hoofdzakelijk gemeenten — werd de bosbijdrageregeling aangevraagd. Hiervan zagen 84 het gehele bezit waarvoor de bijdrage was gevraagd onder de regeling gebracht en 68 een gedeelte. Op het moment van de enquête waren nog een aantal aanvragen in behandeling. Door 98 openbare lichamen werd medegedeeld, dat van indiening van een aanvraag was afgezien. In 89 gevallen werd als reden hiervoor opgegeven, dat het bosbezit te klein was. Van deze laatste groep verklaarden 24 eigenaren hun bezit onder de werking van de regeling te zullen brengen, indien daartoe de mogelijkheid zou worden geopend.

Door slechts één openbaar lichaam werd bij de indiening van de aanvraag verzocht om toestemming voor de uitgifte van wandelkaarten. Dit verzoek werd van de hand gewezen. Tenslotte moge uit onderstaand overzicht blijken op welke punten de vrije toegankelijkstelling problemen oproept.

	aantal boseigenaren, dat de bosbijdrage ontvangt en met problemen kampt	in % van het totaal aantal boseigenaren dat de bijdrage ontvangt
toezicht	29	18
onderhoud	38	24
vervuiling	45	28
beschadiging	38	24
brandgevaar	34	21
verwijdering van ongewenste personen	22	14

Hier blijken, anders dan in de particuliere sfeer, de grootste problemen geen verband te houden met toezicht en verwijdering van ongewenste personen, maar juist te liggen op het gebied van de vervuiling, het onderhoud en de beschadiging.

De enquête leerde duidelijk, dat de bosbijdrageregelingen door beide hiervoor genoemde categorieën boseigenaren goed zijn ontvangen. Dit wil niet zeggen, dat er geen wensen meer zouden leven. Zowel door grote als door kleine boseigenaren werd naar voren gebracht, dat men de in de regeling verankerde minimumnorm van 10 ha als onjuist ervaart en dat men een soepeler standpunt ten aanzien van de uitgifte van wandelkaarten zou toejuichen. Voorts werd duidelijk, dat vele boseigenaren de bijdrage te laag vonden in verhouding tot de openstellingsverplichting.

Dit speelde met name voor enkele grote bezittingen, waarvoor de bijdrage per ha in verband met de degressieve schaal van de regeling wel bijzonder laag uitkwam.

In verband daarmee heeft het Boschap in de loop van 1968 in besprekingen met de overheid gepleit voor vermindering van de degressie. Het was verheugend, dat de bijdragen met ingang van 1 januari 1969 werden aangepast. Na aanpassing luiden de bijdragen per ha per jaar:

voor de eerste 50 ha f 50 (was f 50);
 voor de volgende 50 ha f 40 (was f 40);
 voor de volgende 100 ha f 35 (was f 30);
 voor de volgende 300 ha f 30 (was f 20);
 voor het resterende gedeelte f 20 (was f 10).

§ 6. HOUTPRIJZEN

Nadat in de jaren 1966 tot en met 1968 tengevolge van de snel verminderde vraag naar mijnhout in verband met de sluiting van de mijnen een voortdurende daling van de mijnhoutprijzen plaats vond ondergingen de mijnhoutprijzen in 1969 als gevolg van een algemene uitbreiding van de vraag op de houtmarkt een lichte verbetering. Deze verbetering zette zich in 1970 voort.

Een overzicht van de mijnhoutprijzen per m³ op wagon station van afzending volgt hieronder:

	1961	1962	1963	1964	1965
Klasse 1 ¹⁾	53,50	60,—	55,20 ²⁾	60,50 ²⁾	61,50 ²⁾
Klasse 2 ¹⁾	60,—	63,—	58,50 ²⁾	64,50 ²⁾	69,50 ²⁾

	1966	1967	1968	1969	1970
Klasse 1 ¹⁾	58,50 ²⁾	48,— ³⁾	47,— ³⁾	52,— ³⁾	68,— ³⁾
Klasse 2 ¹⁾	68,50 ²⁾	58,— ³⁾	55,50 ³⁾	62,— ³⁾	68,— ³⁾

¹⁾ klasse 1: 5 tot en met 9 cm middendoorsnede

klasse 2: 10 cm en op

Met ingang van 1970 is dit klasseonderscheid vervallen

²⁾ Deze prijzen gelden voor mijnhout uit het gebied tussen de spoorlijn Belgische grens-Tilburg-'s-Hertogenbosch-Nijmegen-Duitse grens en de spoorlijn Rotterdam-Utrecht-Zwolle-Mariëberg.

Voor hout afkomstig uit het gebied gelegen ten zuiden van dit gebied liggen de prijzen f 1,50 per m³ hoger en voor hout afkomstig uit het gebied ten noorden van dit gebied liggen de prijzen f 1,50 per m³ lager dan de in de tabel opgenomen bedragen.

³⁾ In voetnoot ²⁾ dient voor de jaren 1967, 1968, 1969 en 1970 te worden gelezen f 2,— per m³ inplaats van f 1,50 per m³.

V. SOCIALE AANGELEGENHEDEN

§ 1. ONTWIKKELING ROND DE C.A.O. VOOR DE PARTICULIERE BOSBOUW 1968-1969

In de hoofdafdeling sociale zaken van het Bosschap hebben partijen op 24 april 1968 overeenstemming bereikt over de c.a.o. voor de particuliere bosbouw voor het tijdvak 1 mei 1968 tot en met 27 april 1969, welke door de Stichting van de Arbeid bij schrijven van 11 juli 1968 werd goedgekeurd. Tevens werd door het College van Rijksbemiddelaars op grond van artikel 14 van het Buitengewoon Besluit Arbeidsverhoudingen 1945 terzake van de c.a.o. particuliere bosbouw 1968-1969 een bindende regeling vastgesteld. Ten opzichte van de c.a.o. 1967-1968 werden de volgende wijzigingen aangebracht:

- a. loonsverhoging;
- b. nadere bepalingen in verband met deelname aan het leerlingstelsel in de bosbouw;
- c. arbeidstijdverkorting;
- d. wijziging vakantietoeslag vaste arbeiders;
- e. wijziging toeslagregelingen;
- f. aanpassing vergoedingsregelingen;
- g. aanbeveling in verband met arbeidsgeneeskundige en veiligheidsaspecten bij het vellingswerk.

ad. a

De weeklonen van vaste A- en B-arbeiders van 23 jaar en ouder werden met ingang van 1 mei 1968 verhoogd met f 6,— terwijl de uurlonen van de vaste en losse arbeiders van 23 jaar en ouder werden vermeerderd met 13 cent.

In verband met de invoering van een kwartier arbeidstijdverkorting per 4 november werden met ingang van deze datum de uurlonen van zowel vaste als losse arbeiders van 23 jaar en ouder met 9 cent verhoogd.

ad. b

Teneinde de scholing van jonge arbeiders zoveel mogelijk te bevorderen werd in artikel 8 de bepaling opgenomen, dat arbeiders, die de leeftijd van 21 jaar nog niet hebben bereikt en die blijvend in de bosbouw werkzaam willen zijn, verplicht zijn de volledige opleiding van het leerlingstelsel in de bosbouw te volgen. De werkgever is verplicht, deze arbeiders in de gelegenheid te stellen deel te nemen aan het leerlingstelsel in de bosbouw en aan hen het geldende tijdloon door te betalen.

ad. c

Overeengekomen werd met ingang van 4 november 1968 de arbeidstijd met een kwartier per dag te verkorten, waardoor de normale arbeidstijd werd vastgesteld op 8¾ uur per dag en 43¾ uur per week.

ad. d

De vakantietoeslag van vaste arbeiders werd gesteld op 6 % van het loon met inbegrip van vaste toeslagen. In het verleden was deze toeslag gelijk aan het loon over drie weken met inbegrip van vaste toeslagen.

ad. e

In artikel 55 (akkoordderivingstoeslag) werd bepaald, dat door de werkgever op bedrijven waar in akkoord wordt gewerkt, aan arbeiders, die door de aard van de door hen te verrichten werkzaamheden niet in akkoord kunnen werken, gedurende de tijd dat daar werkzaamheden in akkoord worden verricht een toeslag kan worden betaald, tot ten hoogste 30 % van het tijdloon.

Voor de arbeider, aan wie zolang de akkoordwerkzaamheden voortgang vinden andere werkzaamheden worden opgedragen, welke niet in akkoord plaats vinden, is in artikel 56 lid 1 en 2 een speciale toeslagregeling getroffen. De vergoeding voor het blesken en uitmeten van hout werd verhoogd van f 6,40 tot f 7,— per week. De waarderingstoeslagen werden aangepast aan het gestegen loonniveau. Deze toeslagen werden voor bosarbeiders B verhoogd van f 3,75 tot ten hoogste f 4,— en voor bosarbeiders A van f 7,45 tot ten hoogste f 8,— per week.

Voorts werd overeengekomen een prestatietoelage in te voeren. Deze toeslag, welke tenminste 3 % en ten hoogste 10 % van het voor de werknemer geldende weekloon kan bedragen, wordt uitbetaald, indien de werknemer naar het oordeel van de werkgever op grond van zijn hogere prestaties daarvoor in aanmerking komt, en althans voorzover niet akkoordloon, akkoordderivingstoeslag, de in artikel 56 lid 1 bedoelde toeslag speciale werkzaamheden, tariefverdiensten of toeslagen worden genoten.

ad. f

De afstand-, reiskosten- en reistijdvergoeding, werd gewijzigd. De indeling in een afzonderlijke vergoeding voor fiets en bromfiets kwam te vervallen. Het bedrag voor de afstand van 5-10 km werd met 10 cent per dag verhoogd. In verband met de gestegen kosten werd de kledingvergoeding verhoogd tot f 2,— per week. Voor de gereedschaps- en kledingvergoeding werden in de c.a.o. ook bedragen per dag vastgesteld.

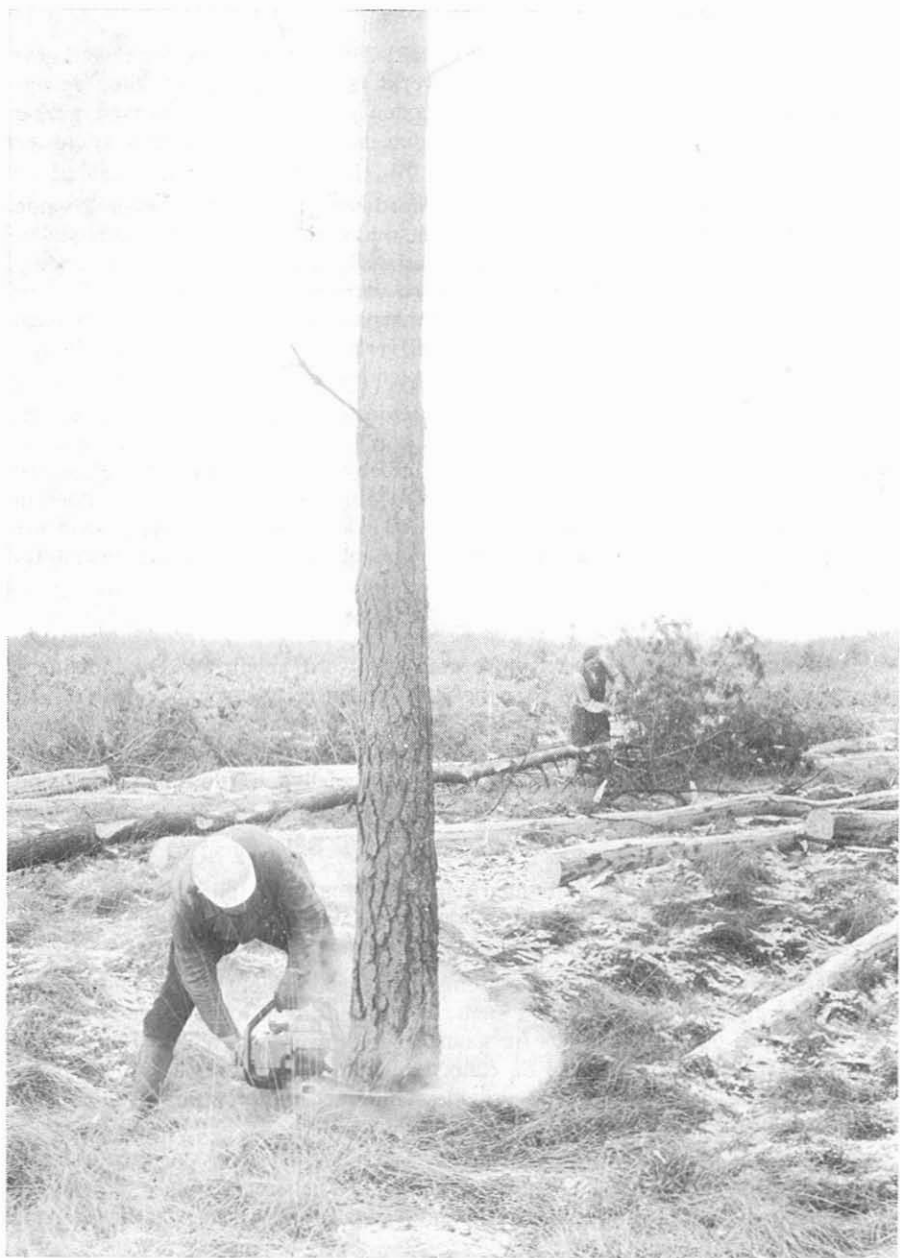
ad. g

Uit arbeidsfysiologische en audiometrische onderzoeken bij bosarbeiders is gebleken, dat het geluid, de trillingen en de uitlaatgassen van motorkettingzagen ernstige gevaren voor de gezondheid kunnen opleveren.

Naar aanleiding van bovengenoemde onderzoeken besloot de hoofdafdeling er bij werkgevers en werknemers met klem op aan te dringen tot invoering van enige beschermende maatregelen over te gaan. Hiertoe werden voorlopig enige aanbevelingen in de toelichting op de c.a.o. opgenomen. Het overleg om te komen tot een betere bescherming van arbeiders die met motorkettingzagen en bosmaaiers werken, wordt voortgezet.

§ 2. ONTWIKKELINGEN ROND DE C.A.O. VOOR DE PARTICULIERE BOSBOUW 1969-1970

Het overleg rond de aanpassing van de c.a.o. voor het contractjaar 1969-1970 dat op 20 februari 1969 aanving, leidde ertoe, dat de volgende wijzigingen in de c.a.o. 1968-1969 werden aangebracht:

Velling met de motorkettingzaag

- a. looptijd van de c.a.o.;
- b. loonsverhoging;
- c. verhoging toeslag speciale werkzaamheden en verhoging waarderingstoeslag;
- d. invoering diplomatoeslag vakarbeider bosbouw;
- e. wijziging vergoeding gebruik van dienstwoning;
- f. wijziging termijnen;
- g. wijziging vakantiebonwaarden;
- h. aanpassing opzegging vaste arbeiders en opzegging losse arbeiders aan het nieuwe ontslagrecht;

De Stichting van de Arbeid hechtte bij schrijven d.d. 6 mei 1969 zijn goedkeuring aan deze wijziging. Tevens werd evenals in 1968 door het College van Rijksbemiddelaars een bindende regeling vastgesteld. De volgende hierboven onder a tot en met h genoemde wijzigingen behoeven een nadere toelichting.

ad. a

Overeengekomen werd, de kontraktperiode van de c.a.o. particuliere bosbouw in den vervolge te doen aanvangen in het begin van de maand maart.

Bij de verschuiving van de datum van ingang der c.a.o. is ervan uitgegaan dat deze wijziging ook in het mantelkontrakt voor de landbouw kon worden verwezenlijkt en dat dit naar verwacht mocht worden ook in de c.a.o.'s van andere agrarische bedrijfstakken het geval zou zijn.

ad. b

Partijen hebben besloten, de uurlonen van de vaste en de losse A en B arbeiders van 23 jaar tot en met 64 jaar met ingang van 1 maart 1969 met 21 cent te verhogen. Voorts werd bepaald, dat met ingang van 5 januari 1970 de uurlonen van de losse arbeiders van 23 jaar tot en met 64 jaar worden verhoogd in verband met aanpassing van deze uurlonen aan de verhoging van de premie voor het wachtgeldfonds.

ad. c

De vergoeding voor het blesken en uitmeten van hout werd verhoogd van f 7,— tot f 7,40 per week. De waarderingstoeslag voor bosarbeiders B werd van ten hoogste f 4,— per week op ten hoogste f 4,25 per week en voor bosarbeiders A van ten hoogste f 8,— per week op ten hoogste f 8,50 per week gebracht.

ad. d

Teneinde de opleiding van vakbekwame arbeiders verder te stimuleren, werd in artikel 59 een nieuwe diplomatoeslag ingevoerd. Aan arbeiders, die in het bezit zijn van het diploma „vakarbeider bosbouw” van de Stichting Bosbouw Praktijk Onderwijs te Arnhem moet een toeslag worden betaald op hun loon ten bedrage van 2 % van het voor hen geldende tijdloon.

ad. e

In verband met de op 1 april 1969 ingegane facultatieve huurverhoging van 6 % per jaar werd het maximumbedrag, dat voor het gebruik van een dienstwoning mag worden afgetrokken verhoogd van f 14,75 tot f 15,65 per week.

ad. f

In verband met de wijziging van de ingangsdatum der c.a.o. zijn de termijnen van de gepremieerde spaarregeling hierbij aangepast.

ad. g

De wijziging van de in artikel 53 genoemde uurlonen voor losse arbeiders leidde automatisch tot een aanpassing van de vakantiebonwaarden.

ad. h

In verband met de invoering van het nieuwe ontslagrecht werden artikel 9 „opzegging vaste arbeiders” en artikel 10 „opzegging losse arbeiders”, als volgt gewijzigd.

Aan artikel 9 werden 3 leden toegevoegd. De leden 2, 3 en 4 werden hernoemd in 4, 5 en 6.

Het bepaalde in artikel 9, lid 1 tot en met 3 luidt:

1. Opzeggingen van een vast dienstverband mag uitsluitend geschieden tegen het einde van het kontraktjaar. Woont de vaste arbeider echter in een dienstwoning, dan geldt voor en tegenover hem een opzegtermijn van tenminste drie maanden voor het verstrijken van het kontraktjaar.
2. Voor de opzegging van een vast dienstverband dient de werkgever de volgende termijnen in acht te nemen:
 - a. 2 maanden tegenover een arbeider jonger dan 45 jaar;
 - b. 3 maanden tegenover een arbeider van 45 jaar en ouder doch jonger dan 55 jaar;
 - c. 4 maanden tegenover een arbeider van 55 jaar en ouder.
3. Voor de opzegging van een vast dienstverband dient de werknemer een termijn van 2 maanden in acht te nemen.

In artikel 10 „opzegging losse arbeiders” werden 3 nieuwe leden (1, 2 en 3) toegevoegd; de oude leden 2 en 3 werden hernoemd in 4 en 5.

De nieuwe leden, 1, 2 en 3 van artikel 10 luiden als volgt:

1. Behoudens het bepaalde in de volgende leden geldt voor en tegenover de losse arbeider, die is aangenomen voor onbepaalde tijd een opzegtermijn van tenminste één week.
2. Voor en tegenover de losse arbeider van 50 jaar en ouder, die is aangenomen voor onbepaalde tijd en wiens dienstbetrekking tenminste 1 jaar heeft geduurd, geldt een opzegtermijn van 3 weken. Heeft het dienstverband 4 jaar of langer geduurd, dan dient, in afwijking van het in de vorige volzin bepaalde, de werkgever een opzegtermijn in acht te nemen van zoveel weken als de dienstbetrekking jaren heeft geduurd met een maximum van 6 weken.
3. Ten aanzien van de losse arbeider van 23 jaar en ouder doch jonger dan 50 jaar, die is aangenomen voor onbepaalde tijd, bedraagt de termijn van opzegging voor de werkgever tenminste zoveel weken als de dienstbetrekking na de meerderjarigheid van de arbeider gehele jaren heeft geduurd en voor de

arbeider tenminste zoveel weken als de dienstbetrekking na diens meerderjarigheid tijdvakken van 2 gehele jaren heeft geduurd, met dien verstande, dat uit deze hoofde de opzegtermijn voor de werkgever ten hoogste 3 weken zal bedragen.

Voor de berekening van de duur der opzegtermijn zullen de jaren, welke de arbeider eventueel tevoren in vast dienstverband bij de betrokken werkgever heeft doorgebracht, niet meetellen.

§ 3. BIJZONDERE UITKERING VOOR ARBEIDERS IN DE BOSBOUW

De hoofdafdeling sociale zaken van het Bosschap kwam na beraad over het advies van de S.E.R. tot het verstrekken van een uitkering ineens van maximaal 1 % van het jaarloon, tot de slotsom, dat dit advies ook in de bosbouw moest worden gevolgd.

In een aanvulling op de c.a.o. particuliere bosbouw 1969-1970 werd overeengekomen om aan vaste arbeiders van 23 jaar en ouder bij de eerste loonbetaling in september 1969 een uitkering ineens te verstrekken van f 100,—. Aan losse arbeiders van 23 jaar en ouder diende vanaf de eerste loonbetaling in september 1969 tot en met de laatste loonbetaling in februari 1970 een bijslag te worden verstrekt door middel van een verhoging der vakantiebonwaarde met f 3,85 per week.

Arbeiders jonger dan 23 jaar kregen een uitkering welke afhankelijk van hun leeftijd, een bepaald percentage bedroeg van de hierboven genoemde bedragen.

§ 4. GEHOORONDERZOEK BOSARBEIDERS

In de hoofdafdeling sociale zaken van het Bosschap is, nadat ten aanzien van de arbeidsgeneeskundige en veiligheidsaspecten bij het werken met motorzagen en bosmaaiers, door de Commissie Onderzoek Rationalisatie Bosbouw van het Bosbouwproefstation en de Commissie Bosbouwveiligheid van het Bosschap advies werd uitgebracht, besloten om in samenwerking met de Arbeidsinspectie een gehooronderzoek te organiseren, voor bosarbeiders, die op de particuliere bedrijven werkzaam zijn en regelmatig motorzagen en/of bosmaaiers bedienen.

Aan dit onderzoek, dat van eenvoudige opzet was en dat door de districtsartsen van de Arbeidsinspectie in de maanden oktober en november 1969 zoveel mogelijk in de nabijheid van de bosbedrijven werd uitgevoerd, werd door $\pm$ 250 bosarbeiders deelgenomen. De resultaten van dit onderzoek waren aan het eind van de verslagperiode nog niet bekend.

§ 5. ARBEIDS- EN RUSTTIJDENVERORDENING PARTICULIERE BOSBOUW

Op 1 mei 1968 verviel de Arbeids- en Rusttijdenverordening Particuliere Bosbouw 1966. Het bestuur van het Bosschap stelde op 14 februari 1968 een verordening vast, welke een verlenging van de werkingsduur van de oude verordening met 2 jaren inhield.

De vereiste goedkeuring van de Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid werd bij beschikking van 13 maart 1968 verkregen. Deze verordening werd afgekondigd in het Verordeningenblad Bedrijfsorganisatie van 1 april 1968.

In verband met de in 1969 doorgevoerde wijziging van de looptijd van de c.a.o. particuliere bosbouw werd het wenselijk geacht de Arbeids- en Rusttijdenverordening voortaan ook op 1 maart te laten ingaan.

Het bestuur van het Bosschap stelde de nieuwe verordening op 17 december 1969 vast. De Verordening zal op 1 maart 1970 ingaan. De vereiste goedkeuring van de Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid kon in 1969 niet meer worden verleend.

De verordening wijkt op 3 punten af van de thans van kracht zijnde regeling, nl.:

- de definitie van het begrip „jaar” is gewijzigd, teneinde aansluiting te verkrijgen op het kontraktjaar van de c.a.o.;
- er is geen expiratedatum meer opgenomen, zodat niet telkens tot vaststelling van een verordening welke in materiële zin niet is gewijzigd, zal behoeven te worden overgegaan.
- de arbeidstijd is overeenkomstig het bepaalde in de c.a.o. gesteld op 43¼ uur per week en 8¾ per dag.

§ 6. ENQUÊTE WERKNEMERS IN DE BOSBOUW

In het kader van de werkzaamheden van de structuurcommissie werd onderzocht hoeveel werknemers in de bosbouw werkzaam zijn. De verkregen gegevens dienden tevens voor de opstelling van een prognose met betrekking tot de behoefte aan opleiding in het kader van het Leerlingwezen in de bosbouw. Uit de enquête, waaraan werd medegewerkt door de eigenaren van rond 150.000 ha bos, is gebleken, dat op 1 september 1968 op genoemd areaal 2199 bosarbeiders werkzaam waren.

Onderstaande tabel geeft een inzicht in de leeftijdsopbouw van de bosarbeiders, waarbij nog een splitsing is aangebracht tussen de verschillende categorieën werkgevers.

leeftijdsklasse	aantal bosarbeiders in dienst van			totaal
	particulieren	gemeenten e.d.	staatsbosbeheer	
tot 30 jaar	146	61	141	348
31 t/m 40 jaar	183	97	240	520
41 t/m 50 jaar	219	123	213	555
51 t/m 60 jaar	225	129	172	526
61 t/m 64 jaar	88	47	90	225
65 jaar en ouder	17	8	—	25
Totaal	878	465	856	2199

De verkregen gegevens bevestigen het vermoeden, dat het aantal werknemers in de bosbouw in de loop der jaren geleidelijk is teruggelopen. Op het in de enquête begrepen areaal van rond 150.000 ha waren in 1958, 1963 en 1968 respectievelijk werkzaam 2438, 2399 en 2199 bosarbeiders.

VI. BELASTINGAANGELEGENHEDEN

§ 1. ALGEMEEN

Mede in verband met de voorbereiding van requesten terzake van de Wet op de Vennootschapsbelasting en het ontwerp van Wet op de Omzetbelasting (zie § 2 en § 6) kwam de belastingcommissie in de verslagperiode verscheidene malen bijeen.

In het kader van de werkzaamheden t.b.v. de structuurcommissie werd een enquête gehouden onder de waterschappen, waarbinnen bosgronden zijn gelegen, teneinde een indruk te krijgen van de druk dezer lasten. Voorts is een enquête gehouden onder de boseigenaren naar de druk van grond-, straat-, en baatbelasting en waterschapslasten. De resultaten van deze enquêtes zijn vermeld in § 5.

Ten behoeve van de structuurcommissie werd voorts nog een nota samengesteld met betrekking tot het fiscaal regiem ten aanzien van bossen.

Tenslotte besteedde de belastingcommissie aandacht aan de belastingheffing van bosgronden in Engeland.

§ 2. VENNOOTSCHAPSBELASTING

In juli 1968 verscheen een nader gewijzigd ontwerp van Wet op de Vennootschapsbelasting 1960. Het in artikel 5 onder letter a van dit wetsontwerp bepaalde is van grote betekenis voor de bosbouw. Aldaar wordt bepaald:

„Wij behouden ons voor bij algemene maatregel van bestuur onder daarbij te stellen voorwaarden van de belasting vrij te stellen:

- a. lichamen welker bezittingen uitsluitend of hoofdzakelijk bestaan uit op de voet van de Natuurschoonwet 1928 (Staatsblad 63) aangewezen landgoederen en welker werkzaamheden uitsluitend of nagenoeg uitsluitend bestaan uit de instandhouding van die landgoederen”.

Reeds in 1962 nam het Bosschap stelling tegen deze formulering. Toen het dan ook kennis nam van het feit, dat in 1968 in het nader gewijzigd ontwerp van wet en nadien in 1969 in de nadere Memorie van Antwoord de redactie uit het oorspronkelijk wetsontwerp wederom was opgenomen, wendde het zich bij beide gelegenheden opnieuw tot de leden van de vaste commissie voor financiën uit de Tweede Kamer der Staten-Generaal. Het Bosschap vestigde er daarbij de aandacht op, dat de positie van de landgoed N.V. in vergelijking met de huidige regeling, welke is vervat in het Besluit Vennootschapsbelasting 1942 op tweërlei wijze een verslechtering ondergaat. In de eerste plaats wordt in het wetsont-

werp aan de landgoed N.V.'s, willen zij in beginsel voor vrijstelling in aanmerking komen, de eis gesteld, dat haar werkzaamheden uitsluitend of nagenoeg uitsluitend bestaan uit de instandhouding van die landgoederen. Hierdoor wordt die faciliteit onthouden aan N.V.'s, welke slechts een vrij onbetekenend nevenbedrijf bezigen voor de instandhouding van die landgoederen.

Het Bosschap stelde, niet in te zien waarom een nevenbedrijf, waarvan de winst uitsluitend wordt aangewend tot instandhouding van het landgoed, dat uit het oogpunt van recreatie en natuurbehoud van zo grote betekenis is, niet evenzeer in de vrijstelling van vennootschapsbelasting zou mogen delen. De uitwassen waartegen de Minister zich wil wapenen, worden immers reeds voldoende bestreden, indien ten aanzien van de werkzaamheden zou worden bepaald, dat deze „uitsluitend of hoofdzakelijk bestaan uit de instandhouding van die landgoederen”. Het Bosschap pleitte daar dan ook met klem voor, er daarbij op wijzend, dat daarmee tevens zou worden bereikt, dat de redactie van artikel 5 letter a van het onderhavige wetsontwerp zou aansluiten op de redactie van artikel 68 van de Wet op de Inkomstenbelasting 1964 en van artikel 24 van de Wet op de Vermogensbelasting 1964. In de tweede plaats wees het Bosschap erop, dat het afhankelijk stellen van de vrijstelling van een nog uit te vaardigen algemene maatregel van bestuur, waarin nadere voorwaarden zullen worden gesteld, een verdere verslechtering inhoudt. Het pleitte in verband daarmee voor regeling van de vrijstelling in de wet zelf.

Bij de behandeling van het wetsontwerp in de loop van 1969 werd door de heer Kieft c.s. een amendement ingediend, dat door de regering werd overgenomen.

Artikel 5 letter a kwam dientengevolge aldus te luiden:

„Wij behouden ons voor bij algemene maatregel van bestuur onder daarbij te stellen voorwaarden van belasting vrij te stellen:

- a. lichamen welke bezittingen uitsluitend of hoofdzakelijk bestaan uit op de voet van de Natuurschoonwet 1928 aangewezen landgoederen, welke werkzaamheden tenminste hoofdzakelijk bestaan uit de instandhouding van die landgoederen en welke overige werkzaamheden niet kunnen worden aangemerkt als het drijven van een onderneming”.

Bij vergelijking van de in de wet neergelegde tekst met de door het Bosschap bepleite redactie blijkt, dat aan de verlangens van het Bosschap slechts ten dele wordt tegemoet gekomen. In de praktijk zal moeten blijken, welke inhoud aan de zinsnede „welke overige werkzaamheden niet kunnen worden aangemerkt als het drijven van een onderneming” zal worden toegekend.

§ 3. SUCCESSIEBELASTING

a. Ontwerp Successiewet 1964

De behandeling van het ontwerp Successiewet 1964, die een algehele technische herziening van de Successiewet beoogt en waarvan de Memorie van Antwoord reeds in 1965 is verschenen, vorderde niet in deze verslagperiode.

b. Voorstel van Wet tot wijziging van enige bepalingen van de Successiewet 1956

Op 17 december 1969 werd bij de Tweede Kamer een voorstel van wet van de heren Vondeling en Den Uyl tot wijziging van enige bepalingen van de Successiewet 1956 ingediend. Omtrent dit wetsvoorstel, dat beoogt een verdubbeling van de opbrengst van de successie- en schenkingsrechten, zal nog nader beraad plaats vinden.

§ 4. ONTWERP VAN WET TOT WIJZIGING VAN DE BEPALINGEN INZAKE DE GEMEENTELIJKE EN PROVINCIALE BELASTINGEN

Op 22 maart 1968 werd bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal het ontwerp van Wet tot Wijziging van de bepalingen inzake gemeentelijke en provinciale belastingen ingediend (nr. 9538) hetwelk in de plaats komt van het op 14 mei 1963 bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal ingediende wetsontwerp tot voorlopige voorziening inzake verruiming van het gemeentelijk belastinggebied (Kamerstuk 7193). In de Memorie van Toelichting wordt erop gewezen, dat bij de samenstelling van het Wetsontwerp tot Wijziging van de bepalingen inzake gemeentelijke en provinciale belastingen (stuk 9538) ervan is uitgegaan, dat aan de gemeenten een belastingcapaciteit dient te worden verleend van zodanige omvang dat die capaciteit praktische betekenis zal krijgen voor het te voeren gemeentelijke financieel beleid.

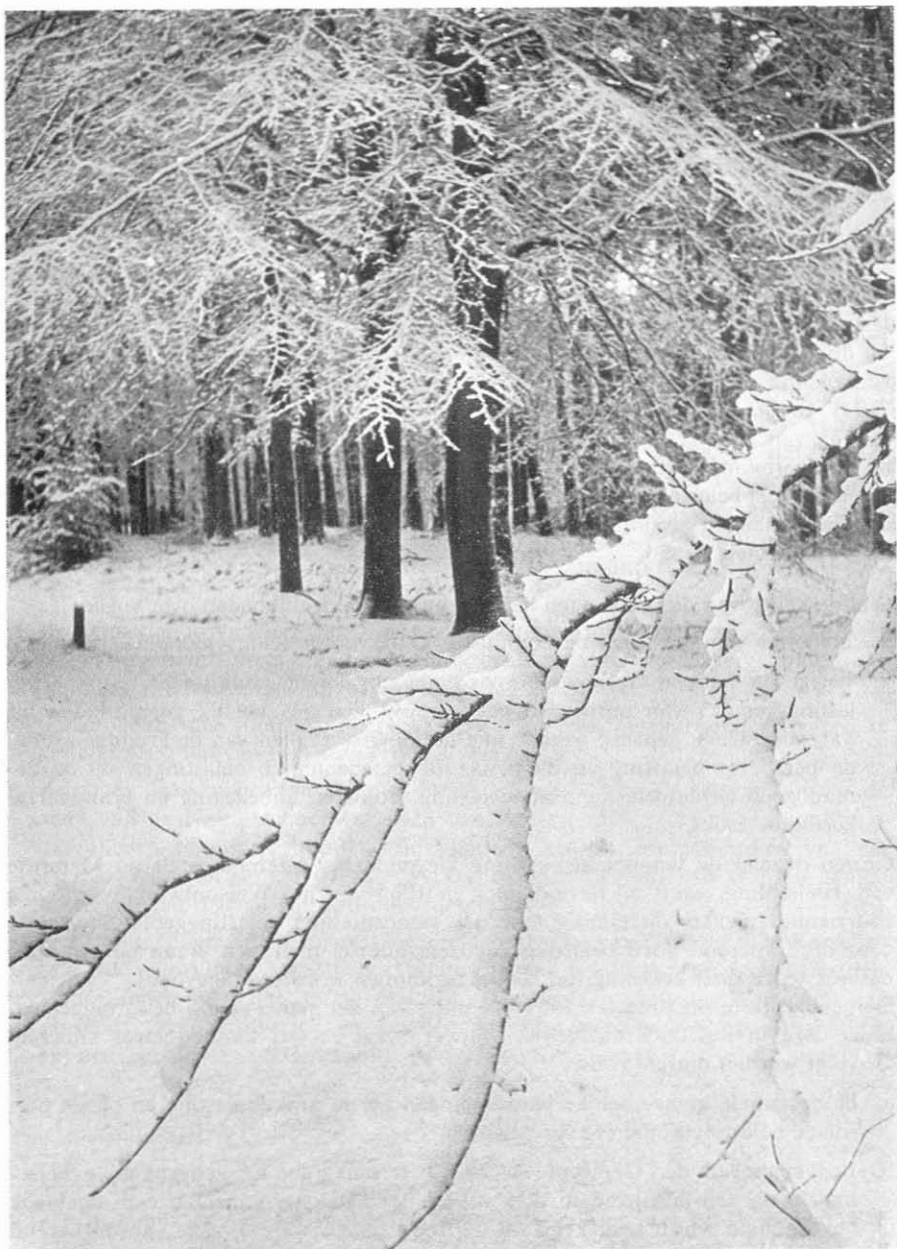
Wat de keuze van de belastingen betreft zijn twee mogelijkheden overwogen:

1. invoering van de door de commissie Oud voorgestelde woonplaatsbelasting;
2. het geven van een algemene bevoegdheid aan de gemeente tot heffing van belasting terzake van onroerend goed, zowel van de zakelijk gerechtigden als van gebruikers, gepaard gaande met het doen vervallen van de grondbelasting, de personele belasting en de bestaande gemeentelijke belastingen op onroerend goed (straatbelasting, baatbelasting, bouwterreinbelasting en brandverzekeringsbelasting).

Gezien de aan de woonplaatsbelasting klevende bezwaren, zo stelt de Memorie van Toelichting, werd bij de indiening in 1963 van het Wetsontwerp voorlopige voorziening inzake verruiming van het gemeentelijke belastinggebied, tenslotte voor de onroerend goed belasting gekozen, hoewel men zich ervan bewust was, dat ook tegen deze belasting wel bezwaren kunnen worden aangevoerd.

De belangrijkste maatregelen tot verruiming van het gemeentelijk belastinggebied, zoals deze in het onderhavige wetsontwerp zijn vervat, kunnen meer concreet als volgt worden omschreven:

- a. de bestaande gemeentelijke verordeningen op de grondbelasting en op de personele belasting komen te vervallen;
- b. de bepalingen der Gemeentewet met betrekking tot de gemeentelijke belastingen worden gewijzigd in dier voege, dat aan de gemeenten een algemene bevoegdheid wordt toegekend tot heffing van belasting terzake van onroerend goed — met uitzondering evenwel van de cultuurgrond voor land- en bosbouw, — zowel van de zakelijk gerechtigden als van de gebruikers;
- c. de bevoegdheid om straatbelasting, baatbelasting, bouwterreinbelasting en de brandverzekeringsbelasting te heffen vervalt;

Bos in wintertooi

- d. in samenhang met de onder punt b en c bedoelde maatregelen vervallen de grondbelasting en de personele belasting;
- e. de zogenaamde „logeerbelasting” wordt herzien en omgedoopt in „toeristenbelasting”;
- f. bij wijze van overgangsregeling wordt aan de gemeenten de bevoegdheid toegekend gedurende 10 jaar na inwerkingtreding van de nieuwe wet, in plaats van benutting van de mogelijkheden welke de nieuwe regeling biedt, op grondslag van de huidige wettelijke bepalingen de thans bestaande gemeentelijke belastingen terzake van onroerend goed te heffen.

Vrijstelling van de gemeentelijke belasting op onroerend goed voor land- en bosbouw en veeteelt.

In het wetsontwerp wordt ten aanzien van artikel 273 van de Gemeentewet voorgesteld: „Terzake van binnen de gemeente gelegen onroerend goed — met uitzondering van ten behoeve van de land- of bosbouw bedrijfsmatig geëxploiteerde cultuurgrond — kunnen één of meer belastingen worden geheven van degenen, die daarvan het genot hebben krachtens een zakelijk of persoonlijk recht”. De hier bedoelde belastingen worden periodiek geheven en wel over belastingjaren, die samen vallen met de kalenderjaren. Zij worden — behoudens in bijzondere gevallen — geheven naar grondslagen volgens welke het bedrag dat in totaal van de genothabenden krachtens zakelijk recht over een belastingjaar wordt geheven, niet uitgaat boven vijftien percent van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds bedoeld in artikel 7 van de Financiële Verhoudingswet 1960, nadat deze uitkering is verminderd met 80 % van het ingevolge artikel 9 van die wet vastgestelde bedrag der jaarlijkse kosten van sociale zorg. Onder genot krachtens persoonlijk recht wordt begrepen het feitelijk genot anders dan op grond van een daartoe strekkend recht. In de Memorie van Toelichting werd ten aanzien van de uitschakeling van de gemeentelijke belastingheffing voor cultuurgrond, voorzover deze bedrijfsmatig wordt geëxploiteerd ten behoeve van land- of bosbouw, het volgende opgemerkt:

„Aanleiding voor deze uitschakeling is dat anders die cultuurgronden — waarop de huidige zich tot de zakelijk gerechtigden richtende onroerend goedbelastingen thans reeds zwaar drukken — bij een verruimd gemeentelijk belastinggebied duidelijk te zwaar belast zouden kunnen worden, een gevaar waartegen een limiet voor de zakelijk gerechtigden als zodanig niet een afdoende bescherming geeft. In de agrarische sector heeft de grond als bedrijfsmiddel een geheel andere functie en een relatief veel groter gewicht dan in andere sectoren van het bedrijfsleven. In dit verband moet ook worden gewezen op de ver voortgeschreden landbouwregelingen in het kader van de E.E.G..

Deze betekenen een belangrijke beperking van de mogelijkheid de op cultuurgrond rustende lasten door te berekenen, hetgeen ertoe leidt dat deze lasten in de agrarische sector in toenemende mate gaan functioneren als een bedrijfsbelasting. Voorts mag ten aanzien van deze niet uit het oog worden verloren dat de cultuurgrond het grootste deel van het — zich in stijgende lijn bewegende — totaal van de waterschapslasten draagt.

Het niet betrekken van cultuurgrond in de voorgestelde gemeentelijke onroerend

goedbelasting betekent uiteraard niet dat de agrarische sector als zodanig wordt vrijgesteld.

De woning, de tuin, de bedrijfsgebouwen en het erf kunnen in gelijke mate als bij andere contribuabelen in de heffing worden betrokken. Hetzelfde geldt voor in vrijgestelde bospercelen liggende opstallen met de gebouwde en ongebouwde aanhorigheden daarvan".

Bij de artikelsgewijze toelichting wordt ten aanzien van artikel 273 van de gemeentewet gesteld:

„Met betrekking tot de in het eerste lid opgenomen uitzondering voor cultuurgronden, die bedrijfsmatig geëxploiteerd worden ten behoeve van de land- of bosbouw, merken de ondergetekenden op, dat het begrip landbouw in dezelfde zin dient te worden opgevat als voor de heffing van de inkomstenbelasting het geval is. Het is derhalve niet twijfelachtig dat zowel de tuinbouw als de veeteelt daaronder moeten worden begrepen, de veeteelt echter slechts indien daarbij hoofdzakelijk voortbrengselen van het eigen landbouwbedrijf worden verbruikt. Voorts wordt opgemerkt, dat de omstandigheid dat deze cultuurgronden als zodanig uit het heffingsobject zijn gelicht medebrengt, dat noch de zakelijk gerechtigden noch de gebruiker terzake kan worden belast".

Op 20 mei 1968 richtte het Bosschap zich terzake van dit wetsontwerp tot de leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal die belast zijn met de voorbereiding van het ontwerp-wet tot wijziging van de bepalingen inzake de gemeentelijke en provinciale belastingen. Bij deze gelegenheid sprak het Bosschap er zijn vreugde over uit, dat de nieuw in te voeren gemeentelijke belasting niet zal worden geheven van t.b.v. de land- en bosbouw bedrijfsmatig geëxploiteerde cultuurgronden. Aangezien het gestelde in de Memorie van Toelichting met betrekking tot het begrip landbouw, waar het gaat om de bosbouw, onvoldoende duidelijk was, wees het Bosschap erop, dat deze onduidelijkheid tot vele procedures zal leiden met betrekking tot de vraag of al dan niet sprake is van bedrijfsmatige exploitatie van cultuurgronden ten behoeve van de bosbouw.

Gesteld werd, dat dit kan worden voorkomen, door duidelijk uit te spreken, dat in ieder geval alle bij het Bosschap geregistreerde bosgronden van de belasting zullen worden uitgezonderd. Dat zou bovendien geheel in overeenstemming zijn met de ratio van de in het wetsontwerp voorziene uitzondering, aangezien bij het Bosschap uitsluitend bosgronden zijn geregistreerd, welke behoren tot een bosbouwonderneming.

Op 29 oktober 1968 verscheen het Voorlopig Verslag met betrekking tot dit wetsontwerp. Daarin wordt erop gewezen, dat de voorziene vrijstelling van t.b.v. land- of bosbouw geëxploiteerde cultuurgronden door velen als juist wordt gezien, al plaatsen anderen daarbij een vraagteken, temeer nu de voorziene vrijstelling zou samenvallen met een afschaffing van de baatbelasting. Voorts wordt in het Voorlopig Verslag van diverse zijden aangedrongen op het eveneens vrijstellen van natuurterreinen en woeste gronden. Ook wordt in het Voorlopig Verslag de vraag gesteld, of het geen aanbeveling verdient alle bij het Bosschap geregistreerde gronden vrij te stellen.

De Memorie van Antwoord verscheen op 22 mei 1969. Daarin stellen de bewindslieden ondermeer dat zij de suggestie, alle bij het Bosschap geregistreerde gronden van de belasting vrij te stellen, niet willen volgen. Zij achten het onjuist

dat de gemeenten zich zonder meer zouden moeten neerleggen bij de door het Bosschap gegeven interpretatie en stellen voorts, dat het ook bij kleine bosoppervlakten mogelijk is, dat er sprake is van bedrijfsmatige exploitatie, zonder dat registratie bij het Bosschap verplicht is. Bovendien wordt in de Memorie van Antwoord handhaving van de baatbelasting aangekondigd. De bewindslieden erkennen de juistheid van de bezwaren die tegen afschaffing van de baatbelasting in het Voorlopig Verslag zijn aangevoerd.

Naar aanleiding van de hier genoemde punten uit de Memorie van Antwoord wendde het Bosschap zich op 1 oktober 1969 opnieuw in een brief tot de leden van de commissie van voorbereiding van het wetsontwerp tot wijziging van de bepalingen inzake gemeentelijke en provinciale belastingen.

Het Bosschap wees er in genoemd schrijven op, dat het zelf geen interpretatie geeft terzake van het bedrijfsmatig karakter doch dat op dit punt geheel de jurisprudentie van het College van Beroep voor het Bedrijfsleven wordt gevolgd. Voorts stelde het, niet te ontkennen, dat er ten aanzien van kleine bosoppervlakten, welke niet zijn geregistreerd, eveneens sprake kan zijn van bedrijfsmatige exploitatie. Dergelijke bosoppervlakten dienen alsdan uiteraard ook voor de vrijstelling in aanmerking te komen. Tenslotte ging het Bosschap in op de bij de Tweede Nota van wijziging teruggekeerde bevoegdheid van de gemeenten tot heffing van een baatbelasting. De baatbelasting, aldus het Bosschap, vormt voor de bosbouw — voorzover deze belasting van bosgronden wordt geheven — een zware last, welke in vele gevallen als niet billijk wordt ervaren. Dit laatste hangt samen met de omstandigheid, dat voor wat de bosbouw betreft, de baatbelasting doorgaans wordt geheven in verband met verharding of verbreding van bestaande wegen, welke veelal reeds voldoen aan de eisen welke men daaraan moet stellen voor de uitoefening van het bosbouwbedrijf. De eigenaren van de boscomplexen, welke aan dergelijke wegen, welke worden verbeterd, belenden, hebben dan ook geen belang bij de wegverbetering. Nochtans worden de belendende bosgronden in het algemeen wel in de baatbelasting betrokken.

Het Bosschap wees erop, dat de verbetering van dergelijke wegen van zeer groot belang is voor het recreatieverkeer en constateerde dat de Minister van Landbouw en Visserij daarop in de door hem ingediende „Plattelandswegennota” terecht wijst. De wegverbetering leidt — men kan wel stellen in alle gevallen — tot een toename van de recreatiedruk op de belendende boscomplexen en natuurterreinen, met alle financiële consequenties van dien voor de boscigenaren in verband met extra toezicht, toenemend gevaar van bosbrand e.d.. Tegen de hier gesignaleerde toename van het bezoek bestaan geen bezwaren. Op dit facet werd slechts gewezen, om daarmee te beklemtonen, dat het niet redelijk is, dat bosgronden in de baatbelasting worden betrokken, wanneer er geen sprake is van werkelijke baat.

In verband daarmee heeft het Bosschap er met klem op aangedrongen dat — zo de baatbelasting gehandhaafd blijft — in de wet in ieder geval een bepaling wordt opgenomen, inhoudende dat er reëel verband moet bestaan tussen de hoogte van de belasting en de mate waarin het onroerend goed, dat in de belasting wordt betrokken, is gebaat door of vanwege de werken in verband waarmee de baatbelasting wordt geheven.

De verdere behandeling van dit wetsvoorstel vond in de verslagperiode niet meer plaats.

§ 5. PUBLIEKE LASTEN IN DE BOSBOUW

Teneinde een inzicht te verkrijgen in de druk van een aantal belastingen en lasten, die van het bosbezit worden geheven, werd in het kader van de werkzaamheden van de structuurcommissie een enquête gehouden onder de bij het Boschap geregistreerde boscigenaren. Aan de hand van de binnengekomen antwoorden op de enquête-formulieren konden ten aanzien van 57.414 ha, gegevens worden verwerkt. De enquête had betrekking op de straatbelasting, de baatbelasting, de grondbelasting en de waterschapsbelasting over de jaren 1966 en 1967. Over het in de enquête begrepen areaal van 57.414 ha dat aan 620 eigenaren toebehoorde werd betaald:

Omschrijving	1966		1967		1966	1967	stijging
	bedrag in gld.	belaste opp. in ha	bedrag in gld.	belaste opp. in ha	betaald belaste ha	bedrag per in gld.	
a. Straatbelasting	53154	39611	56577	39700	1,34	1,43	6,44
b. Baatbelasting	15654	10139	16586	10234	1,54	1,62	5,95
c. Grondbelasting	81093	55797	81685	55797	1,45	1,46	0,73
d. Waterschapslasten	417039	41039	435791	41275	10,17	10,56	4,5

ad a. en b. *Straatbelasting en Baatbelasting*

De gemiddelde bedragen die per ha aan gemeentelijke straat- en baatbelasting werden geheven waren niet hoog. Opgemerkt zij, dat de baatbelasting slechts over een reeks van jaren geheven wordt en geen permanent karakter draagt. Deze belasting hangt immers samen met het gebaat zijn van de gronden bij bepaalde openbare werken. Dit laatste was er mede oorzaak van dat voor vele bezittingen (ruim 47.000 ha van de 57.414 ha welke in de enquête zijn begrepen) deze belasting niet verschuldigd was.

ad c. *Grondbelasting*

De grondbelasting wordt zeer algemeen geheven. De hoogte van de aanslag varieert van geval tot geval in verband met de opcenten.

ad d. *Waterschapslasten*

De waterschapslasten vormen de zwaarste van de publieke lasten, welke op het bosbezit drukken. Voor het merendeel der in de enquête begrepen bosgronden lagen de waterschapslasten per ha in 1966 beneden f 10,—. Een beeld dat ook in 1967 nog bleef gehandhaafd, zij het dat een verschuiving naar een zwaardere lastingheffing aanwijsbaar was, zoals uit de volgende tabel blijkt:

Hoogte waterschapslasten	oppervlakte	eigenaren	oppervlakte	eigenaren
f 0,— (onbelast)	16.375	180	16.139	168
van f 0,— tot f 10,— per ha	30.531	227	29.630	205
van f 10,— tot f 20,— per ha	4.583	91	4.968	105
van f 20,— tot f 30,— per ha	3.677	57	4.015	64
van f 30,— tot f 40,— per ha	584	20	833	26
van f 40,— tot f 50,— per ha	729	18	872	22
van f 50,— tot f 60,— per ha	228	9	241	10
van f 60,— tot f 70,— per ha	156	5	71	5
f 70,— en hoger	551	13	645	15
	57.414	620	57.414	620

De bossen, die werden belast met een omslag per ha van f 70,— en hoger zijn gelegen in de zeer laag gelegen delen van Nederland, waar de waterkeringslasten een omvangrijk gedeelte van de waterschapslasten uitmaken.

§ 6. WET OP DE OMZETBELASTING 1968

In deze verslagperiode werd de parlementaire behandeling van het op 4 oktober 1967 ingediende ontwerp van Wet op de Omzetbelasting 1968 voortgezet en afgerond. Op 28 juni 1968 werd dit ontwerp tot wet verheven. Afkondiging in het Staatsblad had plaats op 1 juli 1968 (Stb. J. 329). De datum van inwerking-treding werd bepaald op 1 januari 1969.

In het verslag over de jaren 1966 en 1967 werd reeds uitvoerig ingegaan op de inhoud van het wetsvoorstel. Op deze plaats zal in het kort worden aangegeven welke stappen het Bosschap heeft ondernomen naar aanleiding van dit wets-ontwerp.

Op 19 januari 1968 richtte het Bosschap zich op advies van de belastingcommis-sie door middel van een request tot de leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal. Daarin sprak het Bosschap er zijn voldoening over uit, dat de in het wetsontwerp voorziene bijzondere regeling voor de landbouw ook voor de bos-bouw zou gelden, waardoor de bosbouw ontslagen zou zijn van de administratieve verplichtingen, welke normaliter uit de toepassing van de wet voortvloeien.

Het vroeg echter tevens aandacht voor de volgende punten:

- de omschrijving van het begrip rondhout als bedoeld in post 41 van tabel I, a (de lijst met goederen waarvoor een verlaagd tarief geldt)
- de optieregeling (artikel 27 lid 3)
- de vrijstelling van registratierecht (artikel 43).

Lijst van goederen welke vallen onder het gereduceerd tarief

Artikel 9 lid 2 onder a van het wetsontwerp voorzag in een verlaagd tarief van 4 % voor leveringen van goederen en diensten genoemd in de bij het wetsont-werp gevoegde tabel I. In deze tabel was rondhout (post 41) opgenomen.

Het Bosschap wees in zijn request op de in West Duitsland tot stand gekomen wetgeving op het gebied van de omzetbelasting (Mehrwertsteuer) en stelde, dat althans in belangrijke mate, daarbij aansluiting diende te worden gezocht voor

wat betreft de houtprodukten waarvoor een verlaagd tarief zal gelden. In verband daarmee werd bepleit in tabel I letter a onder post 41 op te nemen:

- rondhout, onbewerkt, ook indien ontschorst of ruw behakt, al dan niet op lengte afgekort;
- hout, vierkant behakt of vierkant bezaagd, enkel overlangs gezaagd, al dan niet op lengte afgekort.

De bepleite redactie zou tevens aansluiten bij de nomenclatuur van de Wet op de Omzetbelasting 1954. Bovendien zou door invoering van deze redactie de door het Bosschap noodzakelijk geachte verruiming van de landbouwregeling voor de bosbouw worden verkregen, omdat bosbouwers ingevolge artikel 27 lid 1, letter a, niet als ondernemers worden aangemerkt, indien hun leveringen uitsluitend bestaan uit leveringen van goederen vermeld in tabel I letter a, welke zij in hun bovenbedoelde hoedanigheid hebben voortgebracht.

De optieregeling (artikel 27 lid 3)

Artikel 27 lid 3 van het wetsontwerp opende voor landbouwers, veehouders, tuinbouwers en bosbouwers de mogelijkheid aan de inspectie der belastingen te verzoeken om als ondernemer in de zin van de wet te worden aangemerkt. Bij inwilliging zou het ondernemerschap gelden tot wederopzegging, doch tenminste voor 5 jaren. Alsdan zou artikel 27 lid 2 niet van toepassing zijn. Een hernieuwd verzoek om te mogen opteren zou volgens het wetsvoorstel eerst 5 jaren na de wederopzegging worden ingewilligd. Het Bosschap achtte een wachttijd van 5 jaren te lang en drong aan op een soepeler regeling.

De vrijstelling van registratierecht (artikel 43)

Artikel 43 voorzag in een wijziging van artikel 101 lid 1, van de Registratiewet 1917. De voorgestelde wijziging hield in, die akten van registratierecht vrij te stellen, waarbij een ouder aan één of meer eigen of aangehuwde kinderen of pleegkinderen onroerende zaken overdraagt, indien die zaken behoren tot een landbouw-, tuinbouw- veehouders- of bosbouwonderneming van de ouder, welke in haar geheel door het kind of de kinderen wordt voortgezet.

Het Bosschap was van mening, dat de voorwaarde, dat de onderneming in haar geheel door het kind of de kinderen wordt voortgezet, in dit verband te zwaar was. Het drong aan op wijziging in die zin, dat bedoelde vrijstelling ook bij gedeeltelijke overdracht van de onderneming van toepassing zou zijn.

Na de verschijning van de Memorie van Antwoord wendde het Bosschap zich tot de leden van de vaste commissie voor financiën uit de Tweede Kamer der Staten-Generaal teneinde hun aandacht te vragen voor de hierboven genoemde verlangens met betrekking tot houtprodukten ten aanzien waarvan het gereduceerde tarief zal gelden en de vrijstelling van registratierecht.

Nadat de Wet op de Omzetbelasting 1968 in het Staatsblad was verschenen, richtte het Bosschap zich op 19 december 1968 tot de Minister van Financiën teneinde aandacht te vragen voor het feit, dat niet duidelijk was in welke positie de bouseigenaren, die onder de Wet op de Omzetbelasting 1954 niet als ondernemer werden aangemerkt, zich onder de nieuwe wetgeving zouden bevinden.

Het Bosschap gaf als zijn mening te kennen, dat ook deze bouseigenaren de gele-

Bogezicht

genheid zouden moeten hebben volledig „mee te spelen” in het nieuwe systeem. Begin 1969 deelde de Staatssecretaris van Financiën mede, dat het bij hem uit overwegingen van doelmatigheid geen bezwaar zou ontmoeten dat exploitanten van landgoederen, die onder de Wet op de Omzetbelasting 1954 niet als ondernemer waren aan te merken, met ingang van 1 januari 1969 desgewenst als bosbouwer in de zin van artikel 27 lid 1 van de Wet op de Omzetbelasting 1969 worden beschouwd, voorzover de aldaar omschreven voorwaarden zijn vervuld. Dit betekent, dat de afnemers van deze bosbouwers terzake van het betrekken van goederen, welke zijn vermeld in tabel I letter a behorende bij de Wet op de Omzetbelasting 1968 (w.o. rondhout) en welke deze bosbouwers in hun vermelde hoedanigheid hebben voortgebracht of geteelt, de aftrek van artikel 27 lid 2 genieten (4/104 gedeelte van het in rekening gebrachte bedrag), mits voldaan is aan het bepaalde in artikel 28 van de Uitvoeringsbeschikking Omzetbelasting 1968.

In artikel 28 van de Uitvoeringsbeschikking is bepaald, dat de aftrek van artikel 27 lid 2 van de Wet op de Omzetbelasting 1968 slechts plaatsvindt, indien de ondernemer aan wie de bosbouwer de goederen heeft geleverd, een door deze ondertekende verklaring kan overleggen, waaruit blijkt, dat de goederen binnen het kader van genoemde bepaling zijn geleverd en waarin voorts zijn vermeld:

- a. naam en adres van de leverancier;
- b. de dag waarop de levering wordt verricht;
- c. naam en adres van de afnemer;
- d. de hoeveelheid van de goederen;
- e. een duidelijke omschrijving van de goederen;
- f. het in rekening gebrachte bedrag.

Deze verklaring moet worden opgemaakt vóór de vijftiende dag van de maand, volgende op die waarin de levering is verricht. De aftrek vindt dan plaats in het belastingtijdvak waarin de goederen zijn geleverd.

Op 5 mei 1969 richtte het Bosschap zich tot de Staatssecretaris van Financiën, omdat bij de uitvoering van de Wet op de Omzetbelasting 1968 onvoldoende duidelijk was of onder „rondhout” als bedoeld in tabel 1, letter a, post 43 van de wet, ook hout op stam diende te worden begrepen.

In de praktijk was gebleken, dat de verkoop van hout op stam niet steeds werd gezien als levering van rondhout waarop dan het 4 % tarief in plaats van het 12 % tarief van toepassing zou zijn. Voorts bepleitte het Bosschap bij diezelfde gelegenheid om gepunte en gekruinde palen als rondhout te beschouwen en onder het 4 % tarief onder te brengen.

De Staatssecretaris van Financiën deelde op 23 juni 1969 dienaangaande mede, dat hout op stam onder post a 43 van tabel I kan worden gerangschikt en dat ten aanzien van de verkoop van hout op stam, gevolgd door het vellen van bomen enz. door of namens de koper, het verlaagde tarief van 4 % van toepassing is. Rondhout, dat een bewerking heeft ondergaan om het te conserveren of te verduurzamen, zoals het wateren (uitloggen van aalvocht of het sap), het oppervlakkig verkolen, het aanbrengen van grove deklagen en het impregneren — door indompeling of door inpersing onder druk — met creosoot of met derge-

lijke produkten, het dichten van spleten kan nog onder post a 43 van tabel I worden ingedeeld (tarief van de omzetbelasting 4 %).

Rondhout, dat van een punt of een kruin is voorzien, valt niet onder post a 43 van tabel I. Ten aanzien van dat rondhout is — evenals ten aanzien van andere goederen, welke eveneens voor het omrasteren van terreinen worden gebezigd — het algemeen tarief van 12 % van toepassing.

Met betrekking tot de Wet op de Omzetbelasting werden door het Bosschap circulairen gezonden aan alle geregistreerde bosbouwondernemingen.

VII. WATERSCHAPSLASTEN

In de verslagperiode kwam, in zekere zin althans, een financiële verhouding tussen het Rijk en de waterschappen tot stand.

Op de begroting van Verkeer en Waterstaat 1969 was een bedrag van f 12 miljoen opgenomen bestemd voor de waterschappen ter tegemoetkoming in hun financiële moeilijkheden. In de toelichting wees de regering erop, dat zij heeft besloten bij de eerste stappen om te komen tot een verlichting van deze moeilijkheden, aan te sluiten bij de aanbevelingen inzake subsidiëring van rijkswege, gedaan door de werkgroep waterschapsfinanciën.

De regering stelt zich derhalve voor in eerste instantie over te gaan tot het verlenen van een bijdrage, gericht op vermindering van de lasten voortvloeiende uit het beheer en onderhoud van hoofdwaterkeringen, andere dan de Noordzeekeringen, en voorts tot uitkeringen op de voet van de voorstellen van de werkgroep met betrekking tot de overdracht van waterschapswegen en dergelijke aan andere daarvoor meer in aanmerking komende publiekrechtelijke lichamen.

Daarnaast wil de regering ter ondervanging van de ergste nood, gedurende een beperkt aantal jaren een bijdrage ter beschikking stellen in de lasten van de normale waterhuishouding, hoewel zij met de werkgroep van mening is, dat deze kosten in beginsel geheel voor rekening van de waterschappen zelf behoren te komen. Verheugend is, dat de subsidiëring zich, zij het tijdelijk, ook uitstrekt tot de lasten van de normale waterhuishouding. Hopelijk zal de als tijdelijk bedoelde regeling een permanent karakter krijgen. Dat is naar de mening van het Bosschap zeker gerechtvaardigd, indien men let op de omstandigheid, dat in de waterhuishouding een stuk algemene belangenbehartiging is verweven. Terecht heeft de Unie van Waterschapsbonden op dit aspect nogmaals de aandacht van de Minister van Verkeer en Waterstaat gevestigd. Slechts langs de thans ingeslagen weg zal het vraagstuk van de waterschapsfinanciën, dat het vraagstuk van de heffing van waterschapslasten direkt raakt, tot een oplossing kunnen worden gebracht.

Ook in de verslagperiode beijverde het Bosschap zich, evenals in voorgaande jaren, voor een waterschapslastenheffing van bosgronden, welke rekening houdt met de bijzondere positie, welke deze gronden waterhuishoudkundig innemen. Dat dit streven niet vergeefs is, moge blijken uit de in 1969 door het Waterschap van de Oude IJssel ontworpen nieuwe regeling voor de lastenheffing, welke rekening houdt met de door het Bosschap geuite verlangens. Het waterschap dat een klasseindeling van 4 klassen (verhoudingscijfers 100:75:60:0) hanteert, koos voor een gedeeltelijke vrijstelling van lasten van bosgronden, omdat het water-

bezwaar van deze gronden minder is dan van overigens overeenkomstige gronden. Voorts zullen bosgronden en niet in cultuur gebrachte gronden die op het oog geen waterbezwaar opleveren in klasse 4 (de zgn. 0 klasse, vrijgesteld van lasten) worden ondergebracht.

De bosgronden welke afwateren op watergangen van welker normale verbetering moet worden afgezien vanwege hun ligging in een als zodanig wettelijk beschermd natuurgebied, worden ondergebracht in klasse 2 (verhoudingscijfer 75). De niet in de klasse 2 of 4 ondergebrachte bosgronden worden ingedeeld in klasse 1 (verhoudingsgetal 100).

In klasse 1 genieten de bosgronden een vrijstelling van 40 % en in klasse 2 van 25 % der voor de betrokken klasse geldende lasten. De vrijstelling wordt beperkt tot aaneengesloten oppervlakten van $\frac{1}{2}$ ha en groter en geldt niet voor bosgronden, begroeid met wilgen of populieren.

Het Bosschap is bijzonder verheugd over het door het waterschap van de Oude IJssel genomen besluit. Gehoopt moet worden, dat de waterschappen, die zulks tot nog toe niet deden eveneens een soortgelijke — voor de bosbouw billijke — regeling zullen treffen.

In dit kader moet dan ook worden betreurd, dat een beslissing van het College van Gedeputeerde Staten in de provincie Noord-Brabant — waar deze materie reeds een aantal jaren in onderzoek is — tot nu toe is uitgebleven.

Verwezen zij voorts naar hetgeen in hoofdstuk VI § 5 reeds met betrekking tot de waterschapslasten werd opgemerkt.

VIII. VERORDENING BOSSCHAP SCHADELIJKE DIEREN

In 1967 verzocht het dagelijks bestuur aan de commissie schadelijke dieren advies uit te brengen inzake de problematiek van de dennenscheerder en zijn bestrijding.

De commissie heeft, om tot een verantwoord advies te komen zich een oordeel gevormd over:

- a. de aard en de mate van de schade, welke van het optreden van de dennenscheerder valt te vrezen;
- b. de levenswijze van de dennenscheerder;
- c. de mogelijkheden om ernstige schade te voorkomen.

Op haar verzoek werd haar hierover een rapport uitgebracht door een medewerker van het I.T.B.O.N. en een medewerker van het Bosbouwproefstation „De Dorschkamp”. In dit rapport werd met betrekking tot de schade aan het bos op het volgende gewezen:

1. De broedvreterij (d.i. de vretelij van de kevers en larven onder de schors van kwijnende of gevelde bomen) is in de meeste gevallen onschadelijk. De huidige bestemming van het hout is voorshands van dien aard dat de oppervlakkig in het hout verlopende gangetjes niet nadelig zijn voor de kwaliteit. Het optreden van de zogenaamde blauwschimmel, die in de stammen gewoonlijk optreedt na een dennenscheerder bezetting, kan in bepaalde geval-

len betekenis hebben. Bomen die bijvoorbeeld door droogte of door ernstige vreterij (*Diprion pini*) in slechte conditie zijn komen te verkeren en als gevolg daarvan als broedboom voor de dennenscheerder geschikt zijn geworden, kunnen door de broedvreterij juist over de drempel worden gedrukt en sterven. Zonder dennenscheerder in de stam zou de boom zich mogelijk kunnen herstellen.

2. De regeneratie- en rijpingsvreterij in de twijgen kunnen tot gevolg hebben dat:

- a. de aanwas vermindert;
- b. de boomvorm wordt beïnvloed;
- c. de boom sterft of zodanig gaat kwijnen, dat hij aantastbaar wordt voor secundaire insecten (hout- en bastinsecten) en schimmels.
Dit laatste is in ons land eenmaal waargenomen, maar komt regelmatig voor in gebieden, waar de groveden aan de grens van zijn mogelijkheden leeft, bijvoorbeeld in Lapland bij de woudgrens.

ad a. Over het aanwasverlies als gevolg van de vernietiging van twijgen vermeldt de literatuur het volgende:

Mihalski & Vikovski (1962) constateerden in Poznan, tijdens een 6-jarige periode van steeds toenemende aantasting door de dennenscheerder in een jong grovedennenbos ($\varnothing$ 5-13 cm), een diameter-aanwasverlies op borsthoogte van 34,4% en een hoogteverlies van 24,6%. Zij berekenden hieruit dat per ha/jaar een massaverlies van 35,2% was ontstaan.

Trägård (1921) en Luitjes (1958) zeggen dat bij 30 % verlies aan assimilerend oppervlak de aanwas $\pm$ 22 % achteruit kan gaan.

ad b. Gaat de stam door de dennenscheerder verkrommingen vertonen, dan is dit van belang:

- a. in oudere, maar nog goed in de lengte groeiende opstanden, indien de aangetaste exemplaren niet meer kunnen worden weggedund;
- b. in jongere opstanden, indien de bosbouwer erdoor verplicht zou worden met minder goed groeiende bomen genoeg te nemen.

In dit verband constateerde Túcek (1964) bij 7-9-jarige grovedennen (gem. hoogte: 2 m) dat de dennenscheerder voor zijn rijpingsvreterij een sterke voorkeur heeft voor de bovenste helft van de kroon, maar dat in slechts 2,6 % van de gevallen een toplot was aangetast.

In haar discussie betrok de commissie de vraag in welke mate eventueel wettelijke maatregelen het karakter zouden hebben van het beschermen van bosbezitters tegen de gevolgen van hun eigen nalatigheid en welke betekenis aan dit aspect moet worden gehecht.

In haar eindrapport riep de commissie in herinnering hetgeen in 1913 door de Commissie Ritzema Bos met betrekking tot artikel 5 van het ontwerp Boschwet 1922 naar voren werd gebracht:

„De vraag of in de wet op te nemen bepalingen zó ver zouden moeten gaan, dat de bossen ook in het privé belang hunner eigenaren of gebruikers zouden

Uitslepen van hout met behulp van een paard

moeten worden beschermd, werd door de commissie ontkennend beantwoord. Uit hoofde echter van het gevaar, dat door nalatigheid met betrekking tot brand en verder door schadelijke insecten kan dreigen voor bossen van een ander, zijn in het wetsontwerp bepalingen opgenomen, die een eigenaar of gebruiksgerechtigde van het bos zelf betreffen. Wel kunnen er zich gevallen voordoen, bijvoorbeeld bij brand en bij plagen van sommige insecten, dat door de plaatselijke gesteldheid feitelijk voor andere bossen geen gevaar aanwezig is, maar hieromtrent uitzonderingen in de wet op te nemen scheen moeilijk uitvoerbaar en ook niet wenselijk".

De commissie heeft vastgesteld, dat de thans bestaande wettelijke regeling (Verordening Bosschap Schadelijke Dieren 1962) in beperkte mate bescherming van de bosbezitter tegen eigen nalatigheid inhoudt. In de grote meerderheid van de waargenomen gevallen stonden echter belangen van derden op het spel. De commissie was voorts van mening, dat bij regeling van deze materie niet alleen het belang van de bosbezitter, maar tevens het algemeen belang, gezien de sterk toenemende maatschappelijke betekenis van het bos, in het geding is. In dit verband wees zij op de Memorie van Toelichting op de Boswet, waarin „instandhouding van een bosareaal van redelijke omvang en hoedanigheid een gebiedende noodzaak", wordt genoemd, aangezien de bossen en houtopstanden „een veelzijdige functie ten dienste van onze samenleving" vervullen.

De commissie zag ook de mogelijkheid om langs de weg van voorlichting de bosbescherming te bevorderen onder ogen, evenals het punt van de geldelijke gevolgen van eventuele wettelijke maatregelen voor de bosbezitters en de houteigenaren. Zij is tot de slotsom gekomen, dat met voorlichting alleen de bosbescherming op dit gebied onvoldoende wordt gewaarborgd.

In dit verband wees zij op de ervaring op vergelijkbare terreinen; bijvoorbeeld bij het tegengaan van strooiselroof.

Dit neemt niet weg, dat aan voorlichting een grote betekenis moet worden toegekend. Met name zal bij voorlichting aandacht moeten worden geschonken aan het leggen van vangstammen. Dit kan ondermeer gebeuren, door voor dit doel duidelijk kenbaar enkele stammen per ha in het bos neer te leggen. In ruim 10 jaar van toezicht op de naleving van de wettelijke bepalingen tegen de verbreiding van de dennenscheerder (Boschwet 1922, Verordening Bosschap Schadelijke Dieren) werd veel bereikt zonder drastisch optreden. Het opmaken van proces-verbaal werd slechts als ultimum remedium gehanteerd.

De commissie concludeerde, dat de onderhavige materie in wettelijke voorschriften geregeld dient te blijven, aangezien een regeling tegen de dennenscheerder met name bij versnipperd bosbezit, waarvan het beheer nog wel eens te wensen overlaat, moeilijk kan worden gemist. De commissie heeft zich vervolgens afgevraagd of deze materie bij verordening van het Bosschap dan wel op grond van de Plantenziektewet zou moeten worden geregeld. Zij is tot de slotsom gekomen, dat een regeling door het Bosschap hetwelk bij het Instellingsbesluit Bosschap 1954 de bevoegdheid heeft gekregen deze materie te regelen, de voorkeur verdient.

De commissie sprak zich uit voor een zo eenvoudig mogelijke, behoorlijk controleerbare regeling, waardoor dennenscheerderplagen zoveel mogelijk worden

voorkomen, doch welke geen onnodige lasten oplegt aan de justitiabelen. Een dergelijke regeling moet ruimte laten voor een doelmatig en beveiligd ontheffingsbeleid.

De commissie heeft een ontwerp opgesteld voor een nieuwe verordening, van de volgende inhoud:

Artikel 1

Het is verboden in de door het bestuur van het Bosschap aangewezen gemeenten tussen 15 mei en 15 augustus:

- a. hout, behorende tot de pinussoorten, te laten liggen of gestapeld te houden;
- b. geheel of gedeeltelijk ontwortelde of gebroken houtopstand, behorende tot de pinussoorten, aanwezig te hebben.

Artikel 2

Het bepaalde in artikel 1 geldt niet ten aanzien van:

- a. geheel ontschorst hout, en hout dat in water ligt;
- b. hout, als bedoeld in artikel 1, onder a, en houtopstand, als bedoeld in artikel 1, onder b, waarvan de grootste doorsnede niet meer dan 7 cm bedraagt;
- c. hout, als bedoeld in artikel 1, onder a, en houtopstand, als bedoeld in artikel 1, onder b, met een grootste doorsnede van meer dan 7 cm, mits gespreid aanwezig in pinusbos en mits de hoeveelheid, welke op enige uitgestrektheid van 100 m bij 100 m aaneengesloten pinusbos van dezelfde onderneming aanwezig is, niet groter is dan 15 bomen of boomdelen; met dien verstande dat voor een uitgestrektheid met andere afmetingen een evenredig aantal geldt;
- d. in afwijking van het bepaalde onder c, is het toegestaan de bomen of boomdelen die ten hoogste op enige uitgestrektheid van 100 m bij 100 m aanwezig zijn, gestapeld aanwezig te hebben, indien de gestapelde bomen of boomdelen kennelijk dienen als vangstammen.
- e. hout, aanwezig op de plaats van de uiteindelijke aanwending.

Artikel 3

1. Het dagelijks bestuur van het Bosschap kan van het verbod, bedoeld in artikel 1 ontheffing verlenen.
2. Ontheffingen ten aanzien van vaste houtopslagplaatsen, houtstapelplaatsen, en terreinen, welke daarmee gelijk zijn te stellen, kunnen worden verleend voor een periode van ten hoogste vijf jaren.
3. Aanvragen om ontheffing dienen voor 1 april voorafgaande aan de periode waarop zij betrekking hebben in het bezit te zijn van het dagelijks bestuur van het Bosschap.

Het dagelijks bestuur beslist ter zake van binnengekomen ontheffingsaanvragen binnen een termijn van 30 dagen na 1 april. Indien bijzondere omstandigheden daartoe aanleiding geven, kan deze termijn met 14 dagen worden verlengd.

4. Het dagelijks bestuur neemt evenwel aanvragen ten aanzien waarvan het onder lid 3, met betrekking tot de indiening bepaalde niet in acht is genomen, in behandeling, indien inachtneming van bedoelde bepaling redelijkerwijs niet van de aanvrager kan worden gevergd.
5. Ten aanzien van aanvragen om ontheffing, welke het dagelijks bestuur van het Bosschap bereiken in de periode van 15 augustus tot 1 februari daaraan volgende, wordt steeds zo spoedig mogelijk beslist.
6. Aan de ontheffing kunnen voorschriften en beperkingen worden verbonden.
7. Het is verboden terzake van een aanvraag van ontheffing onjuiste en onvolledige gegevens te verstrekken.

Artikel 4

Het dagelijks bestuur van het Bosschap kan nadere regelen stellen ter uitvoering van deze verordening.

Artikel 5

De bepalingen van deze verordening zijn mede van toepassing op natuurlijke en rechtspersonen voorzover zij handelingen verrichten welke bedrijfsmatig in bosbouwondernemingen plegen te worden verricht.

Artikel 6

Overtreding van het bepaalde bij artikel 1 en artikel 3, lid 7, en krachtens artikel 4, alsmede het niet nakomen van enig voorschrift verbonden aan een ontheffing is een strafbaar feit.

Artikel 7

Deze verordening kan worden aangehaald als Verordening Bosschap Schadelijke Dieren 1968.

Artikel 8

De Verordening Bosschap Schadelijke Dieren d.d. 23 mei 1962, goedgekeurd door de Minister van Landbouw en Visserij bij beschikking van 12 juni 1962 no. J 1174, zoals deze is gewijzigd bij de verordening van het Bosschap d.d. 27 november 1963, goedgekeurd door de Minister van Landbouw en Visserij bij beschikking van 22 januari 1964 no. J 81, wordt ingetrokken.

Artikel 9

De verordening treedt in werking met ingang van de dag na die der afkondiging in het Verordeningblad Bedrijfsorganisatie.

Het bestuur van het Bosschap heeft de Verordening Schadelijke Dieren 1968 op 11 september 1968 in ontwerp vastgesteld.

De ontwerp-Verordening werd gepubliceerd in het Mededelingenblad Bedrijfsorganisatie d.d. 24 september 1968.

Tegen de ontwerp-Verordening is van de zijde van één boscigenaar een bezwaarschrift binnengekomen. In dit bezwaarschrift dat in de bestuursvergadering van 18 december 1968 in behandeling kwam en vervolgens werd afgewezen werd ondermeer gesteld dat:

1. de dikte van de bast en niet de stamdoorsnede van belang is;
2. de penetratie-afstand van de dennenscheerder in belendende percelen beperkt is tot 25 meter;
3. bescherming van de boscigenaar tegen de nadelige gevolgen van eigen handelingen niet nodig is.

Het bestuur stelde in genoemde vergadering de verordening vast. De vereiste ministeriële goedkeuring werd verkregen bij beschikking van 4 februari 1969 no. J 3447 (Min. van Landbouw en Visserij). De verordening werd op 24 februari 1969 afgekondigd in het Verordeningenblad Bedrijfsorganisatie en trad op 25 februari 1969 in werking.

In vergelijking met de Verordening Bosschap Schadelijke Dieren 1962 betekent de nieuwe regeling voor de justitiabelen enerzijds een verlichting van de verplichtingen en anderzijds een verzwaring.

De verlichting is gelegen in het feit, dat in de voorgestelde regeling onontschort pinushout met een grootste doorsnede van ten hoogste 7 cm wel in het bos mag blijven liggen. Dat wil zeggen, dat hout dat vrijkomt bij tijdig uitgevoerde dunningen niet behoeft te worden verwijderd.

Een verzwaring is gelegen in het feit, dat het verboden is geheel of gedeeltelijk ontwortelde of gebroken houtopstand, behorende tot de pinussoorten, aanwezig te hebben. Het gaat hier echter naar de mening van de commissie om de opvulling van een lacune, welke in de Verordening Bosschap Schadelijke Dieren 1962 voorkwam. Het hier bedoelde verbod betreft hout met een grootste doorsnede van meer dan 7 cm. Teneinde echter geen te zware last op te leggen, is bepaald, dat per ha een 15 tal bomen of boomdelen, met een grootste doorsnede van meer van 7 cm, mogen blijven liggen. De genoemde grens van 7 cm is aangehouden, omdat uit waarnemingen naar de aanwezigheid van broedplaatsen van de dennenscheerder in naaldhout behorende tot de pinussoorten is gebleken, dat hout met een grootste doorsnede van ten hoogste 7 cm als voldoende veilig kan worden beschouwd, terwijl bij dikker pinushout sprake is van een reëel gevaar voor vermeerdering van de dennenscheerder. Indien echter het aantal bomen of boomdelen per ha pinusbos beperkt is, kan niet van een ontoelaatbaar risico worden gesproken.

De vrijstelling voor hout aanwezig op de plaats van uiteindelijke aanwending moet vrij nauw worden opgevat. Met plaats van aanwending is bedoeld de plaats waar het hout in de eindfase wordt gebruikt, zoals bijvoorbeeld geriefhout op een landbouwbedrijf; het terrein van een fabriek waar het hout wordt verwerkt. Doorvoer- of verzamelplaatsen van hout waar geen of slechts eenvoudige be-

werkingen plaatsvinden, worden niet als plaats van uiteindelijke aanwending beschouwd.

Ook in de nieuwe verordening wordt aan het dagelijks bestuur van het Bosschap de bevoegdheid gegeven ontheffing te verlenen. In verband met de economische moeilijkheden, waarmede de bosbouwondernemingen te kampen hebben, zal het dagelijks bestuur jaarlijks een algemene ontheffing verlenen voor het in het bos verspreid liggende dunningshout met een grootste doorsnede van ten hoogste 10 cm.

IX. GRONDZAKEN

Initiatief voorstel van Wet tot wijziging van de Ontheffingswet

Op 27 februari 1969 werd door de heren van den Bergh, Westerhout, Daams en Vondeling een voorstel van Wet tot wijziging van de Ontheffingswet ingediend. Het wetsvoorstel beoogt nieuwe regelen te stellen met betrekking tot de waardebeoordeling van onroerend goed in geval van ontheffing, in die zin, dat slechts de gebruikswaarde ten grondslag zal liggen aan de waardebeoordeling bij ontheffing.

Het Bosschap beraadde zich over het standpunt dat het ten aanzien van dit wetsontwerp diende in te nemen. Dit beraad was aan het einde van de verslagperiode nagenoeg afgerond.

X. METEN VAN HOUT

Op 23 januari 1968 werd door de Raad van de Europese Gemeenschappen een richtlijn vastgesteld met betrekking tot de indeling van onbewerkt hout. Onder onbewerkt hout wordt begrepen geveld, getopt en uitgesnoeid hout, ook wanneer het is geschild, gekort of gekloofd.

Ingevolge deze richtlijn dienen de lidstaten voor te schrijven, dat onbewerkt hout bij verhandeling alleen als „volgens de E.E.G.-normen ingedeeld” onbewerkt hout mag worden aangeduid, indien het volgens de voorschriften, vervat in de bij de richtlijn gevoegde bijlage, is ingedeeld en eventueel gemerkt.

Binnen twee jaren moeten de lidstaten de nodige wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in werking stellen, teneinde de richtlijn en de daarbij gevoegde bijlage, toe te passen.

De indelingscriteria die in deze richtlijn worden gehanteerd wijken niet in belangrijke mate af van die welke zijn gebezigd in de door het Bosschap in 1960 uitgegeven Richtlijn voor het indelen en meten van inlands hondhout.

Het bestuur van het Bosschap beraadde zich op 17 december 1969 over de vraag of, voorzover het Nederland betreft, de regeling terzake moet worden getroffen door de centrale overheid dan wel door het Bosschap. Het bestuur kwam tot de slotsom, dat een regeling op dit terrein niet door het Bosschap moet worden getroffen, omdat een dergelijke regeling zich primair zal richten tot rondhout-handelaren en slechts in de tweede plaats tot bosbouwondernemers. Dientengevolge zou de noodzakelijke derdenbinding, welke op het onderhavige terrein eerst nog mogelijk gemaakt zou moeten worden, een naar de mening van het bestuur van het Bosschap te grote omvang aannemen.

XI. RATIONALISATIE

In de verslagperiode verschenen rapporten en publikaties over landschappelijke beplantingen (planten van bomen en struiken); toepassing van simulatie techniek bij houttransport; arbeidsgeneeskundige aspecten bij het vellingswerk; de lichamelijke inspanning bij vellingswerk met motorzagen; voeding en energiegebruik van enkele bosarbeiders bij vellingswerk met motorzaag; geluid, trillingen en statische krachten bij motorkettingzagen; het zuiveren van pinus culturen met hoge stamtallen; de verwerking van langhout tot een industrieel standaardsortiment langs boswegen; nieuwe wegen, bij oogst, verwerking en transport van rondhout; extensivering in de bosbouw; werkpakketten, middel tot schaalvergroting en de houtoogst in dunningen.

Bovendien verscheen ten behoeve van een F.A.O./E.C.E./I.L.O. symposium een publikatie getiteld: „Mechanisation of small sized wood harvesting in thinnings”, waarin wordt ingegaan op hoeveelheid en gebruik van dunhout, de oogsttechnieken en voorts op de mogelijkheden van sterke zuivering en grotere plantafstanden.

In het kader van het hoofdproject bosaanleg werd in 1966 in samenwerking met de afdeling Arbeidsorganisatie van het Staatsbosbeheer begonnen met het onderzoek „Landschappelijke beplantingen”.

In een aantal inmiddels verschenen interim-rapporten werd aandacht geschonken aan de uitvoeringstechniek ten aanzien van terreinvoorbereiding (grondbewerking en onkruid bestrijding) en onderhoud, benevens aan normen voor het planten in handkracht, terwijl ook arbeidsnormen voor machinaal planten van bomen en struiken werden gegeven.

Voor de studiedag 1968 van de Koninklijke Nederlandse Bosbouw Vereniging, werd een raming opgesteld van het verschil in directe kosten en opbrengsten bij drie methoden van bosaanleg en verzorging van de grove den over de eerste 35 jaar na aanleg. Uitgangspunten waren verschillende stamtallen per ha die varieerden met plantsoen van verschillende samenstelling en leeftijd. De raming leek erop te wijzen, dat de aanleg met geringe stamtallen per ha potentieel voldoende aantrekkelijk is om verdere houtteeltkundige experimenten te rechtvaardigen. In de publicatie „Nieuwe wegen bij oogst, verwerking en transport van rondhout” kon reeds worden gewezen op de mogelijkheid om dunner en krommer hout in het bos of op een centrale plaats tot een standaardsortiment te verwerken. Over de verwerking van langhout tot een geschild standaardsortiment van 1 meter lengte in het bos is in samenwerking met de Koninklijke Nederlandse Heidemaatschappij een publicatie verschenen.

Voortbouwend op dit in 1966 uitgevoerde onderzoek kwam in de verslagperiode het onderzoek naar de techniek voor massale verwerking tot 2 meter ongeschild (spaanplaat) hout, zowel in dunning als bij coulissen- en kaalkap, in sommige gevallen al dan niet in combinatie met zaag- en paalhout, aan de orde. Uit dit onderzoek bleek, dat in het algemeen aan de sortimentsmethode bij de aanmaak van een standaardsortiment van 2 meter, dat langs, voor zwaar transport berijdbare afvoerwegen moet worden geleverd, uit financieel oogpunt de voorkeur moet worden gegeven. De langhoutmethode voert tot de beste resultaten bij kaalkap

of coulissenkap van dun hout (transport langs de bosweg tot maximaal 200 meter en korter „en masse” op onderleggers bij de rolstapel). Voorts is deze methode van belang, in ondiepe dunningsopstanden, die langs voor zwaar transport berijdbare wegen liggen en in dunningsopstanden, waar een nauwe ontsluiting door rijpaden niet gewenst is in verband met de kwaliteit van de blijvende opstand.

In het kader van het hoofdproject transport werd een onderzoek gedaan naar de toepassing van de simulatietechniek bij het uitslepen van langhout. Bij het vergelijkende onderzoek van verwerking langhout tot sortimenten is gebleken, dat de nieuwe langhoutmethode met machinale verwerkingen op centrale stapelplaatsen — omzet 1500 m³ per jaar — waarbij wordt uitgegaan van verwerking van niet te dun, recht hout en rekening houdende met stijgende arbeidskosten, een goede vervanging vormt voor de traditionele werkwijze. Het vereiste aantal manuren ligt voor de gehele cyclus van velling tot en met aflevering van sortimenten bij de nieuwe langhoutmethode bijna 30% lager dan bij de traditionele methode.

Tenslotte dient nog te worden vermeld dat in 1969 onder auspiciën van de C.O.R.B. een studiedag „Mens, Bos en Arbeid” werd georganiseerd. Op deze bijeenkomst werd aan de hand van een 4-tal preadviezen van gedachten gewisseld over de toekomstige ontwikkelingen in de bosbouw, waarbij ten aanzien van het technisch-economisch aspect van deze ontwikkelingen vergelijkingen met de landbouw en in sociaal opzicht met de industrie werden getrokken. De voordrachten met een naschrift betreffende de op deze studiedag gehouden discussie werden in het Nederlands Bosbouw Tijdschrift gepubliceerd.

XII. VEILIGHEID IN DE BOSBOUW

De commissie bosbouwveiligheid ging in deze verslagperiode voort met de voorbereiding en verspreiding van veiligheidsaffiches met bijbehorende instructiebladen. Bovendien verzorgde de commissie een stand op de Veiligheidsbeurs 1968, welke van 27 tot en met 30 mei 1968 werd gehouden in het R.A.I.-gebouw te Amsterdam.

Zowel van de zijde van het publiek als van deskundigen bestond veel belangstelling voor de door de commissie tentoongestelde nylon overall en werkhandschoenen.

In december 1968 werd in samenwerking met het Veiligheidsinstituut een begin gemaakt met de gratis uitgifte van een achttal veiligheidskaarten, welke betrekking hebben op de werkzaamheden in het bos.

De commissie bracht in 1969 aan de hoofdafdeling sociale zaken advies uit, inzake de arbeidsgeneeskundige en veiligheidsaspecten bij het werken met motor-kettingzagen en bosmaaiers. De door de commissie terzake gedane aanbevelingen werden in de c.a.o. particuliere bosbouw 1969-1970 opgenomen.

Mede naar aanleiding van dit advies werd door de hoofdafdeling sociale zaken besloten de Arbeidsinspectie te verzoeken een gehooronderzoek bij bosarbeiders in te stellen.

Daartoe uitgenodigd door de Directeur-Generaal van de Arbeid maakte de commissie haar standpunt kenbaar met betrekking tot het ontwerp-Benelux Reglement inzake cabines en frames voor landbouwtrekkers, dat naar alle waarschijnlijkheid in 1970 in de nationale wetgevingen zal worden opgenomen. In dit ontwerp-reglement worden ten aanzien van de constructie en de keuring van bepaalde cabines en frames, voorschriften gegeven, die beogen de noodlottige, in een aantal gevallen zelfs dodelijke afloop van ongevallen met landbouwtrekkers te voorkomen c.q. te beperken.

De commissie sprak in haar advies haar vreugde uit over het feit, dat een dergelijke regeling inzake veiligheidsvoorschriften voor cabines en frames voor landbouwtrekkers tegemoet kan worden gezien. Zij pleitte er voor in de regeling een zodanige definitie van het begrip „fabrikant” op te nemen, dat degene die voor eigen gebruik een frame of cabine vervaardigt niet als fabrikant in de zin van de regeling zal worden aangemerkt, omdat gelet op de in de regeling neergelegde beproevingsmethodiek van ter keuring ingezonden cabines of frames, deze cabines of frames tijdens de keuring mogelijk ernstig beschadigd of volkomen onbruikbaar zouden worden.

XIII. BOSBOUWVOORLICHTING

§ 1. DE BOSBOUWVOORLICHTINGSRAAD

Na afloop van zijn eerste vergadering in de verslagperiode welke de raad hield in Ommen werd een bezoek gebracht aan de centrale houtopslagplaats van de Koninklijke Nederlandsche Heidemaatschappij te Dalfsen.

Uitvoerig werd in de raad van gedachten gewisseld over de consequenties, welke de reorganisatie van het landbouwkundig onderzoek voor de bosbouw en in het bijzonder de bosbouwvoorlichting zal hebben. De raad beraadde zich voorts over de wenselijkheid van het geven van een cursus met betrekking tot de arbeidstechnische voorlichting. Dit geschiedde aan de hand van een advies, dat door een kleine groep deskundigen was opgesteld. De raad sprak als zijn mening uit, dat een dergelijke cursus in een behoefte zou voorzien en adviseerde in verband daarmee de Stichting Bosbouw Praktijk Onderwijs een dergelijke cursus te organiseren en terzake van de opzet ervan overleg te plegen met de Commissie Onderzoek Rationalisatie Bosbouw van het Bosbouwproefstation.

Tenslotte hield de raad zich bezig met het vraagstuk van de strooiselwinning. De gedachtenvorming hieromtrent werd in de verslagperiode evenwel nog niet afgerond, al werd wel vastgesteld, dat strooiselwinning een voor de bosbouw ernstige zaak is.

§ 2. BOOMFEESTDAG

Evenals in vorige jaren mocht de boomfeestdag zich zowel in 1968 als in 1969 in een grote belangstelling verheugen. In 1968 werd de dag gevierd in 182 gemeenten. In totaal namen er 27.550 kinderen aan deel. In 1969 werd in 190 gemeenten door 28.250 kinderen aan deze manifestatie deelgenomen.

§ 3. BOS-, HOUT- EN RECREATIEDAGEN 1967

In de loop van 1968 verklaarden alle organisaties en instanties welke aan de organisatie van de manifestatie Bos en Mens hebben medegewerkt zich er in gesignaleerd mede accoord, dat het batig saldo van de manifestatie zal worden gereserveerd en bestemd voor de organisatie van studiedagen, congressen en dergelijke gewijd aan bos, hout en recreatie. De gemeente Apeldoorn en de Algemene Vereniging Inlands Hout maakten daarbij de aantekening, dat naar hun mening het geld bestemd dient te worden voor de organisatie van een soortgelijke manifestatie.

Overigens verenigden wel allen zich volledig met het voorstel om uit de te kweken rente jaarlijks een prijs — de Bos en Mensprijs — toe te kennen aan de leerlingen die met het beste resultaat de opleiding aan de Bosbouwtechnische School en het Leerlingwezen voltooiën.

XIV. PUBLIC RELATIONS BOSBOUWSECTOR

Reeds tijdens de manifestatie Bos en Mens, werd van sommige zijden gepleit voor een permanente gezamenlijke aanpak van de public relations van de bosbouwsector.

In verband daarmee oriënteerde het Bosschap zich terzake. Daarbij is gebleken, dat men in het algemeen een gezamenlijke aanpak zou toejuichen.

Het bestuur van het Bosschap besloot, na hiervan kennis te hebben genomen, een werkgroep in te stellen, welke coördinerend zal optreden op het gebied van de public relations van de bosbouwsector. Eventueel zal de werkgroep ook zelf initiatieven kunnen ontwikkelen.

De Nederlandse Vereniging van Boseigenaren, het Contactorgaan Agrarische Bedrijfsbonden, het Staatsbosbeheer, de Koninklijke Nederlandsche Heidemaatschappij, de Koninklijke Nederlandse Bosbouwvereniging, de A.N.W.B. en de Stichting Recreatie werden uitgenodigd in de werkgroep zitting te nemen. Met uitzondering van de Koninklijke Nederlandsche Heidemaatschappij hadden allen voor het einde van de verslagperiode de uitnodiging aanvaard. De werkgroep beraadde zich over de wijze waarop de gestelde taak het best zou kunnen worden uitgevoerd.

XV. SCHOLING

§ 1. VORMING VAN EEN FONDS TEN BEHOEVE VAN DE SCHOLING

Reeds in de vorige verslagperiode besloot het bestuur van het Bosschap op verzoek van de Stichting Landelijk Orgaan voor het Leerlingwezen in de Bosbouw, over te gaan tot de vorming van een fonds ten behoeve van de scholing.

In verband hiermede werd op de begroting voor het jaar 1969 een bedrag van f 12.500,— voor dit doel uitgetrokken.

Het lag aanvankelijk in het voornemen de te creëren uitkeringsregeling te doen aansluiten op de te verwachten bijscholingsregeling agrarische werknemers, wel-

ke door het Ministerie van Sociale Zaken en Volksgezondheid werd voorbereid en welke zou gelden voor werknemers van 18 jaar en ouder.

Aangezien de genoemde bijscholingsregeling op zich liet wachten en er geen zekerheid bestond ten aanzien van de totstandkoming daarvan, was het bestuur van het Bosschap van mening, dat de inwerkingtreding van een Bosschapsregeling niet langer mocht worden uitgesteld.

In de bestuursvergadering van 18 september 1969 werd de regeling vastgesteld. Deze luidt als volgt:

REGELING BOSSCHAP SUBSIDIE SCHOLING LEERLINGWEZEN

Artikel 1

Dit besluit verstaat onder:

- a. werkgever:
de natuurlijke of rechtspersoon, die door anderen krachtens een overeenkomst tot het verrichten van arbeid persoonlijk bosbouwwerkzaamheden doet verrichten.
- b. leerling:
degene, die bij een werkgever krachtens een leervereenkomst persoonlijk werkzaam is uitsluitend of hoofdzakelijk voor het verrichten van bosbouwwerkzaamheden.
- c. bosbouwwerkzaamheden:
werkzaamheden betrekking hebbende op de bosbouw in de ruimste zin van het woord.

Artikel 2

Ter bevordering van de scholing in het kader van het Leerlingwezen kan aan de werkgever die een leerling in dienst heeft, op zijn aanvraag een subsidie worden toegekend ter tegemoetkoming in de kosten, welke voor hem en voor de leerling zijn verbonden aan de scholing.

Artikel 3

1. De werkgever dient voor iedere bij hem in dienst zijnde c.q. in dienst geweest zijnde leerling eenmaal per kalenderjaar een subsidie-aanvraag in bij het Bosschap.
2. Aanvragen als bedoeld in het eerste lid, worden ingediend tussen 1 en 31 december van het betrokken kalenderjaar.
3. In afwijking van het in de leden 1 en 2 bepaalde, wordt voor leerlingen die op of na 1 oktober bij een werkgever in dienst treden het subsidie aangevraagd tussen 1 en 31 december van het volgende kalenderjaar, tegelijk met de aanvraag over dat jaar.

4. Geen subsidie kan worden aangevraagd voor leerlingen die zich tijdens de in de leerovereenkomst vastgelegde proefperiode of aan het einde daarvan, terugtrekken.
5. De subsidie-aanvraag dient te geschieden met gebruikmaking van een speciaal daarvoor bestemd formulier, dat kosteloos bij het Bosschap verkrijgbaar is.

Artikel 4

1. Het subsidie bedraagt per leerling per kalenderjaar:

voor leerlingen van 17 jaar en jonger	f 250,—
voor leerlingen van 18 jaar	f 280,—
voor leerlingen van 19 jaar	f 310,—
voor leerlingen van 20 jaar	f 340,—
voor leerlingen van 21 jaar	f 370,—
voor leerlingen van 22 jaar	f 400,—
voor leerlingen van 23 jaar en ouder	f 430,—
2. Voor leerlingen die in de loop van het kalenderjaar in dienst treden dan wel het dienstverband beëindigen, wordt het subsidie over dat jaar naar evenredigheid berekend, met dien verstande, dat slechts volle maanden in aanmerking worden genomen.
3. De leeftijd welke de leerling op 1 juli heeft is bepalend voor de hoogte van het subsidie.

Artikel 5

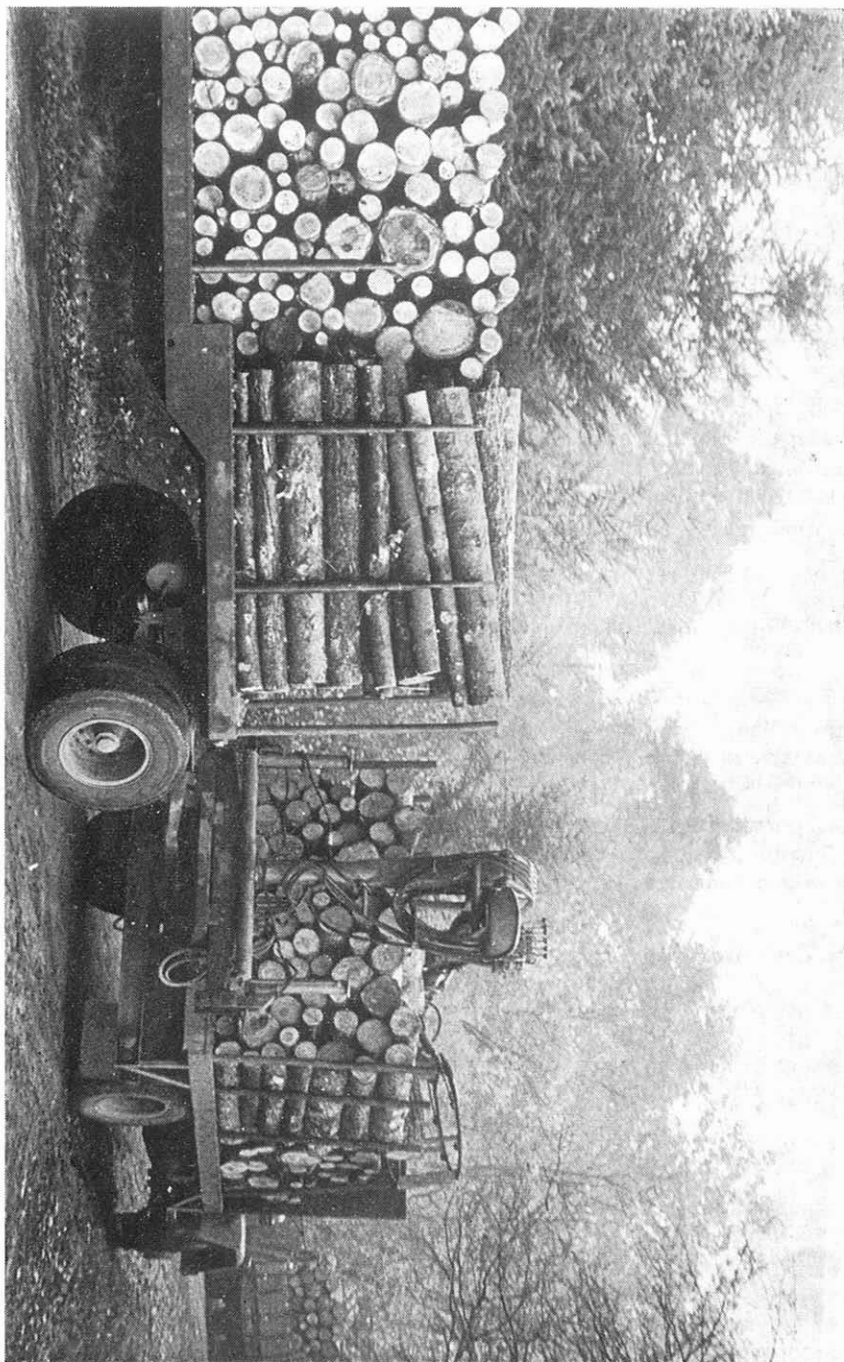
De uitbetaling van het subsidie vindt plaats binnen 30 dagen na de sluiting van de termijn waarbinnen de aanvragen moeten zijn ingediend.

Artikel 6

1. De werkgever, die subsidie aanvraagt is verplicht met de leerling een regeling te treffen over doorbetaling aan de leerling van een zodanig gedeelte van het subsidie, dat zowel werkgever als leerling in evenredigheid een tegemoetkoming ontvangen in de voor rekening van ieder van hen komende kosten verband houdende met de scholing.
2. De in het eerste lid bedoelde verplichting rust niet op de werkgever, die alle kosten verband houdende met de scholing van de leerling voor zijn rekening neemt.

Artikel 7

1. Deze regeling kan worden aangehaald als Regeling Bosschap Subsidie Scholing Leerlingwezen.
2. Deze regeling wordt geacht in werking te zijn getreden op 1 januari 1969.
3. Voor leerlingen die op of na 1 oktober 1968 bij een werkgever in dienst zijn getreden, kan met betrekking tot de periode welke zij in 1968 op leerovereenkomst werkzaam waren, geen subsidie worden aangevraagd.

Transport van industriehout

§ 2. UITREIKING BOS EN MENSPRIJS

De Bos en Mensprijs, waarvan reeds in hoofdstuk XIII, § 3. melding werd gemaakt, werd in 1968 voor de eerste maal uitgereikt en wel aan de leerling, die met het beste resultaat de cursus in het kader van het Leerlingstelsel voltooide.

XVI. BOSBRANDWEER

§ 1. ALGEMEEN

In 1968 lag het aantal branden beduidend hoger dan in 1966 en 1967. In 1969 was het beeld weer gunstiger.

jaar	aantal branden	verbrande oppervlakte in ha			schade in guldens
		bos	heide	totaal	
1960	391	139	803	942	± 130.000
1961	51	9	67	76	± 8.000
1962	304	61	207	268	± 75.000
1963	286	143	470	613	± 390.000
1964	467	312	474	786	± 880.000
1965	178	70	150	220	± 86.000
1966	92	17	143	160	± 22.000
1967	176	73	237	310	± 124.000
1968	416	172	1527	1699	± 184.000
1969	181	90	362	452	± 139.000

Het geregistreerde aantal bos- en heidebranden bedroeg in 1968 ondanks een tekort aan zonneschijn en een teveel aan neerslag 416, dit is ruim 2 x zoveel als in 1967. In totaal gingen in 1968 172 ha bos en 1527 ha natuurterrein verloren. De totale getaxeerde schade als gevolg van deze bos- en heidebranden bedroeg rond f 184.000,—, bijna anderhalf maal zoveel als in 1967. Wederom blijkt, dat de meest brandgevaarlijke periode valt in de maanden maart en april. Bovendien was in 1968 de maand april, met enkele zomerse dagen, de relatief zonnigste en tevens de droogste maand van het hele jaar. Dit had tot gevolg dat 75 % van het aantal bos- en heidebranden in deze maand plaats vond. Voor de maand maart bedroeg dit percentage 21 %. In vergelijking met 1968 bleef het aantal branden in 1969 ondanks het bijzonder fraaie voorjaars- en zomerweer beperkt. Naar oorzaken kan het aantal bosbranden als volgt worden onderverdeeld:

	1968	1969
onvoorzichtigheid	133	42
opzet	78	48
diverse omstandigheden	7	—
onbekende oorzaken	198	91

Op 19 juni 1968 werd op uitnodiging van de Schutzgemeinschaft Deutscher Wald door een groot aantal vertegenwoordigers van de regionale bosbrandweerorganisaties deelgenomen aan een excursie naar het Reichswald. Op deze bijeenkomst konden de deelnemers zich ter plaatse over de organisatie van de bosbrandbe-

strijding in het in de nabijheid van de Nederlands-Duitse grens gelegen Forstamt Kleve op de hoogte stellen. Tevens kon tijdens deze gastvrije ontvangst tussen Duitse en Nederlandse deskundigen op het gebied van bosbrandbestrijding en bosbrandpreventie een uitwisseling van ervaringen plaats vinden.

§ 2. DE FINANCIËLE POSITIE VAN DE REGIONALE BOSBRANDWEERORGANISATIES

Teneinde een inzicht te verkrijgen in de financiële positie van de bosbrandweerorganisaties werd besloten een enquête te houden onder deze organisaties.

In haar vergadering van 27 november 1969 werd door de commissie bosbrandweer aan de nota betreffende de financiële positie van de bosbrandweerorganisaties, die steunt op gegevens verkregen door middel van bovengenoemde enquête aandacht geschonken.

Gekonstateerd werd, dat de financiële situatie met name bij de grote bosbrandweerorganisaties van jaar tot jaar moeilijker wordt. Enkele organisaties kampen nu reeds met exploitatieverliezen. Volgens de raming zal in 1969 een tekort van f 15.830,— op een uitgaventotaal van f 185.800,— ontstaan.

Dit jaarlijks tekort van de organisaties gezamenlijk zal, uitgaande van een ongewijzigde functionele en organisatorische opzet van de bosbrandweerorganisaties en indien geen verhoging der inkomsten plaatsvindt, naar verwachting toenemen tot f 48.000,— in 1973 bij een uitgaventotaal van f 233.640,—.

De belangrijkste oorzaak van de toenemende financieringstekorten is het stijgen-de loon- en prijspeil. De stijging beïnvloedt in meerdere of mindere mate alle uitgavencategorieën, maar doet zich in hoofdzaak gevoelen bij uitgaven voor bewakings- en bluslonen (tezamen 47 % van de totale uitgaven).

Ook de kapitaalsuitgaven plaatsen de meeste organisaties voor grote problemen, mede in verband met opgelopen achterstanden in de investerings sfeer. Alhoewel ten behoeve van de financiering van deze kapitaalsuitgaven een beroep op reserve- en voorzieningsfondsen kan worden gedaan, zal in de nabije toekomst blijken, dat bij een aantal organisaties de omvang van deze fondsen te gering zal zijn. De commissie bosbrandweer achtte het onverantwoord, dat deze ontwikkeling zich voortzet en was gelet op de in de nota neergelegde bevindingen en gezien het karakter van de bosbrandweeractiviteiten in het kader van de instandhouding van bosgebieden en andere natuurterreinen van mening, dat door het bestuur van het Boschap een beroep om geldelijke steun zal moeten worden gedaan op de volgende instanties, te weten: de centrale overheid, de provinciale overheden en de gemeenten. De commissie besloot de nota aan het bestuur van het Boschap aan te bieden met het verzoek de door haar nodig geachte stappen te ondernemen. Deze aangelegenheid zal in 1970 in het bestuur van het Boschap aan de orde komen.

§ 3. VOORLICHTING EN PROPAGANDA BOSBRANDWEER

De verspreiding van waarschuwingsborden „bosbrandgevaar” vond ook in deze verslagperiode weer op uitgebreide schaal plaats. Tevens werd de uitgifte verzorgd van een affiche „geen vuur in de natuur” en van een folder „verniet Uw eigen vreugde niet”.

De oplage van de affiche was beduidend groter dan in voorgaande jaren waardoor het mogelijk werd de affiche behalve aan de in bosrijke omgeving gevestigde horecabedrijven, campings, jeugdherbergen, pensions, legerplaatsen, sportverenigingen en V.V.V.'s eveneens toe te zenden aan dag- en avondscholen voor het voorbereidend hoger en middelbaar onderwijs, het uitgebreid lager onderwijs, de opleidingsscholen van kleuterleidster, kweekscholen, nijverheidsscholen, bijzondere scholen voor sociaal pedagogisch onderwijs, huishoudscholen en leerlingstelsels.

Mede dankzij de bemoeiingen van de commissie werd met name in de droge voorjaars- en zomerperiode, door radio en T.V. weer de aandacht op het bosbrandgevaar gevestigd. Bovendien verleende de commissie haar medewerking bij de samenstelling, uitgifte en verspreiding van de onder auspiciën van de werkgroep milieuhygiëne van de Stichting Recreatie samengestelde folder „de groene tien”.

§ 4. BOSBRANDVERORDENING BOSSCHAP 1969

In 1962 is de eerste Bosbrandverordening Bosschap tot stand gekomen en met uitzondering van de strafbepaling in werking getreden. Op verzoek van het Bosschap heeft de A.I.D. nagegaan of de controle op de naleving van de verordening moeilijkheden opleverde. Naar aanleiding daarvan heeft de A.I.D. bepaalde ideeën en wensen naar voren gebracht, waarna het dagelijks bestuur besloot, de heren Jhr. Mr. Dr. L. H. K. C. van Asch van Wijck en Ir. W. L. Jansen te verzoeken tezamen met het secretariaat te bezien op welke punten aanpassing van de verordening wenselijk zou zijn. Dit heeft geleid tot de opstelling van een nieuwe verordening, die nauw aansluit op de verordening uit 1962.

De belangrijkste wijzigingen ten aanzien van de Bosbrandverordening 1962 zijn:

- a. een betere definitie van het begrip brandbaar bos;
(zie artikel 1, lid 1, sub a)
- b. het openen van de mogelijkheid om bij besluit van het dagelijks bestuur pinusopstanden, die ouder dan 30 jaar zijn, als brandgevaarlijk aan te merken;
- c. de inwerkingtreding van de strafbepaling (artikel 14).

Het bestuur stelde de ontwerp-verordening conform de hieronder opgenomen tekst op 17 december 1969 vast.

De ministeriële goedkeuring wordt begin 1970 tegemoet gezien.

Daarna zal afkondiging in het Verordeningenblad Bedrijfsorganisatie plaatsvinden.

BOSBRANDVERORDENING BOSSCHAP 1969

Artikel 1

1. In deze verordening wordt verstaan onder:

a. brandbaar bos:

1. grond bezet met een aaneengesloten of vrijwel aaneengesloten houtopstand, bestaande uit naaldhout behorende tot het geslacht pinus en jonger dan 30 jaar;

2. grond bezet met een aaneengesloten of vrijwel aaneengesloten gemengde houtopstand, voor meer dan de helft bestaande uit naaldhout behorende tot het geslacht pinus en jonger dan 30 jaar;
met dien verstande, dat struiken en vulhout van houtsoorten, welke niet tot het geslacht pinus behoren, buiten beschouwing worden gelaten bij de beoordeling van de opstand.
 - b. weg:
elke strook grond, welke breder is dan 3 meter en geschikt voor de doortocht van brandweervoertuigen;
 - c. brandweervoertuigen:
elk door de brandweer bij het blussen van bosbrand gemeenlijk gebruikt vervoermiddel voor personeel, blusstof en materialen;
 - d. ondernemer:
degene, die een bosbouwonderneming drijft, als bedoeld in artikel 2 van het Instellingsbesluit Bosschap.
2. In deze verordening worden onder aaneengesloten oppervlakten mede verstaan vrijwel aaneengesloten oppervlakten.
 3. Voor de toepassing van deze verordening wordt met brandbaar bos gelijkgesteld:
 - a. grond waarop houtopstand is geveld en zich takken bevinden van naaldhout behorende tot het geslacht pinus, welke tengevolge van hun aantal en de staat waarin zij verkeren in belangrijke mate brandgevaar opleveren voor nabijgelegen brandbaar bos;
 - b. grond bezet met naaldhout, behorende tot het geslacht pinus, ouder dan 30 jaar, welke bij een met redenen omkleed besluit van het dagelijks bestuur van het Bosschap als brandgevaarlijk is aangewezen.
 4. Een besluit als bedoeld in lid 3, sub b geldt, behoudens eerdere intrekking, voor ten hoogste 5 jaren. Bij afloop van de termijn kan telkens zodanig besluit opnieuw worden genomen.
 5. Een besluit als bedoeld in het vorige lid, wordt eerst genomen, nadat de betrokken ondernemer of diens gemachtigde in de gelegenheid is gesteld, te worden gehoord. Een zodanig besluit wordt schriftelijk ter kennis van betrokkene gebracht.

Artikel 2

1. De ondernemer tot wiens onderneming brandbaar bos behoort met een aaneengesloten oppervlakte van meer dan 5 ha, is verplicht te zorgen, dat in dat bos of in de onmiddellijke nabijheid daarvan op bij hem in gebruik zijnde grond geen naaldhouttakken aanwezig zijn op hopen of rillen, welke hoger zijn dan 1.50 meter.
2. De verplichting als bedoeld in het eerste lid, rust ook op de ondernemer tot wiens onderneming brandbaar bos behoort met een oppervlakte van 5 ha of minder, dat uit een oogpunt van brandgevaar deel uitmaakt van brandbaar bos met een oppervlakte van meer dan 5 ha.

Artikel 3

1. De ondernemer tot wiens onderneming brandbaar bos behoort met een aaneengesloten oppervlakte van meer dan 35 ha, is verplicht te zorgen, dat, voorzover het eigen of bij hem in gebruik zijnde grond betreft, zodanig bos over een weg bereikbaar is.
2. De verplichting, als bedoeld in lid 1 rust ook op de ondernemer tot wiens onderneming brandbaar bos behoort met een aaneengesloten oppervlakte van 35 ha of minder, doch dat uit een oogpunt van brandgevaar deel uitmaakt van brandbaar bos met een oppervlakte van meer dan 35 ha.
3. Bovendien is de ondernemer in de gevallen bedoeld in de leden 1 en 2, verplicht te zorgen, dat, voorzover het de in het eerste lid bedoelde grond betreft, een weg niet verder verwijderd is dan 300 meter van een mogelijke brandhaard in zijn brandbaar bos, van welke weg die brandhaard bereikbaar moet zijn.

Artikel 4

De ondernemer is verplicht te zorgen, dat, indien de in artikel 3 voorgeschreven wegen worden gebezigd voor het verrichten van werkzaamheden of het opslaan van geveld hout, te allen tijde een strook van tenminste 3 meter breedte op zodanige wijze is vrijgehouden van elk voorwerp, dat de doortocht van brandweer-voertuigen zonder noemenswaardig oponthoud is verzekerd.

Artikel 5

De ondernemer is verplicht ervoor te zorgen, dat, indien de in artikel 3 voorgeschreven wegen door hem op enigerlei wijze zijn afgesloten, deze afsluiting zodanig is, dat de brandweer in geval van brand zonder noemenswaardig oponthoud deze wegen kan benutten.

Artikel 6

1. De ondernemer tot wiens onderneming brandbaar bos behoort met een aaneengesloten oppervlakte van meer dan 35 ha, dat grenst aan een terrein met een aaneengesloten of vrijwel aaneengesloten begroeiing van heide, buntgras of andere lichte brandbare gewassen, niet zijnde bos, met een oppervlakte van meer dan 20 ha, is verplicht ervoor te zorgen dat op of langs de grens een strook van tenminste 10 meter breedte wordt vrijgehouden van pinusopstand en in redelijke mate van licht brandbare gewassen en materialen.
2. De verplichting genoemd in lid 1 rust ook op de ondernemer, tot wiens onderneming brandbaar bos behoort met een aaneengesloten oppervlakte van 35 ha of minder, doch dat uit een oogpunt van brandgevaar deel uitmaakt van brandbaar bos met een oppervlakte van meer dan 35 ha.
3. Het bepaalde in lid 1 en 2 blijft buiten toepassing voorzover de ondernemer, ter voldoening aan het in die leden bepaalde, genoodzaakt zou zijn, houtopstand, welke op 30 oktober 1962 reeds bestond, op te ruimen.

Artikel 7

1. Het dagelijks bestuur van het Bosschap is bevoegd geheel of gedeeltelijk ontheffing te verlenen van het bij artikel 3, artikel 5 en artikel 6, lid 1 en 2, bepaalde, indien en voor zover het voldoen aan de onderhavige verplichtingen naar zijn oordeel redelijkerwijs niet kan worden gevegd.
2. Aan een ontheffing als bedoeld in het eerste lid kunnen voorwaarden worden verbonden.
3. Een ontheffing als bedoeld in de vorige leden, geldt, behoudens eerdere intrekking, voor ten hoogste 5 jaren en kan telkens opnieuw worden verleend.

Artikel 8

De verplichtingen, in deze verordening op de ondernemer gelegd, rusten mede op de natuurlijke of rechtspersoon, die door de ondernemer anders dan bij arbeidsovereenkomst met het beheer van diens terrein is belast.

Artikel 9

De verplichtingen, in deze verordening op de ondernemer gelegd in de artikelen 2 en 4 en voorts de op hem rustende verplichting om de strook bedoeld in artikel 6 in redelijke mate vrij te houden van licht brandbare materialen, rusten mede op iedere natuurlijke of rechtspersoon, die op het terrein van de ondernemer bosbouwwerkzaamheden doet of laat verrichten, anders dan in het kader van een bosbouwonderneming.

Artikel 10

De verplichtingen, bedoeld in de artikelen 8 en 9 rusten niet op de aldaar genoemde natuurlijke of rechtspersonen, indien de ondernemer het hun onmogelijk maakt de verordening na te leven.

Artikel 11

Overtredingen van het bepaalde in artikel 2 lid 1 en lid 2, artikel 3, lid 1, lid 2 en lid 3, artikel 4, artikel 5 en artikel 6, lid 1 en 2, zijn strafbare feiten.

Artikel 12

De Bosbrandverordening Bosschap 1962, d.d. 4 juli 1962, goedgekeurd door de Minister van Landbouw en Visserij bij beschikking van 15 oktober 1962 no. J. 1676 wordt ingetrokken met ingang van de datum van inwerkingtreding van deze verordening.

Artikel 13

Deze verordening treedt in werking met ingang van de dag na die der afkondiging in het Verordeningenblad Bedrijfsorganisatie.

Artikel 14

Deze verordening kan worden aangehaald als Bosbrandverordening Bosschap 1969.

XVII. BUITENLANDSE AANGELEGENHEDEN

De werkgroep integratie en andere buitenlandse aangelegenheden heeft onderzocht in hoeverre bij de financiering van gemeenschapsprogramma's uit de midelen van het Europees Oriëntatie- en Garantiefonds ook specifieke bosbouw projecten voor een bijdrage in aanmerking zouden kunnen komen.

Gebleken is, dat voor de financiering van projecten ten behoeve van de houtteelt geen mogelijkheden aanwezig zijn, omdat het produkt hout niet in bijlage II van het E.E.G.-verdrag is opgenomen. Bovendien kunnen bijdragen uit het fonds van de afdeling Oriëntatie alleen worden verleend ten behoeve van de financiering van die gemeenschapsprogramma's op het gebied van de bosbouw waarbij niet de houtteelt, maar primair de verbetering van de landbouwstructuur wordt nagestreefd. Zo is het wel mogelijk gelden te verkrijgen voor ruilverkavelingen ter uitvoering van het landbouwstructuurbeleid.

In de verslagperiode werd tevens aandacht geschonken aan het Memorandum van de Europese Commissie inzake de hervorming van de landbouw in de E.E.G. (Plan Mansholt) en het door de Minister van Landbouw en Visserij terzake ingenomen standpunt. De werkgroep stond vooral stil bij het vraagstuk van de bebossing van de aan de landbouwbestemming te onttrekken gronden. Gekonstateerd werd, dat het tot stand komen van bebossingen op landbouwgronden met name afhankelijk is van de aard en omvang van de stimulerende maatregelen, zoals bijdragen in de kosten van bebossing, die op dit terrein worden genomen. In de werkgroep was men van mening, dat het al dan niet vrijkomen van landbouwgronden voor de bebossing in belangrijke mate zal afhangen van de in de landbouwsector te volgen prijspolitiek en het daarmee nauw verbonden vraagstuk van de bedrijfsbeëindiging in de landbouw. Besloten werd de ontwikkelingen op dit terrein met name ten aanzien van de bedrijfsbeëindiging in de landbouw te blijven volgen. Naar de mening van de werkgroep zal er vooral op moeten worden gelet, dat er tussen de maatregelen ten behoeve van de bestaande en de maatregelen ten behoeve van de nieuw aan te leggen bossen geen distorsie zal optreden.

XVIII. FINANCIËEL OVERZICHT

REKENINGEN 1968 en 1969

INKOMSTEN	1968	1969
I. Uit het saldo van vorige kalenderjaren	f —,—	f 29.356,33
II. Heffingen	„ 252.404,47	„ 254.163,92
III. Diensten aan derden (bosbrandweer)	„ 3.000,—	„ 3.000,—
IV. Overige inkomsten	„ 11.842,13	„ 12.023,15
Totaal inkomsten	<u>f 267.246,60</u>	<u>f 298.543,40</u>
UITGAVEN		
I. Vergaderkosten bestuur en commissies met vergoeding voorzitter Bosschap	f 18.740,—	f 16.410,—
II. Personeelsuitgaven, incl. kosten sociale voorzieningen, reis- en verblijfkosten	„ 142.683,55	„ 179.694,54
III. Huisvestings- en bureaunkosten	„ 30.626,20	„ 37.749,07
IV. Rente en bankkosten	„ 1.171,61	„ 1.685,01
V. Diensten door derden w.o. accountantskosten	„ 3.102,—	„ 3.972,—
VI. Subsidies en bijdragen:		
Commissie Onderzoek Rationalisatie Bosbouw	„ 10.000,—	„ 10.000,—
Sociaal Economische Raad	„ 3.127,12	„ 609,88
Landelijk Comité Organisatie Boomfeestdagen	„ 500,—	„ 750,—
Stichting Recreatie	„ 25,—	„ 25,—
Bosbrandweer	„ 3.000,—	„ 3.000,—
Perscentrum „Nieuwspoor”	„ 25,—	„ 25,—
Natuurfonds	„ 25,—	„ 25,—
Landbouw Economisch Instituut	„ 7.500,—	„ 15.000,—
Nederlands Bosbouw Tijdschrift	„ 1.000,—	„ 1.000,—
Stichting Landelijk Orgaan voor het Leerlingwezen in de Bosbouw	„ 100,—	„ —,—
VII. Uitgaven voor taken voor zover niet in andere rubrieken of diensten begrepen:		
Commissie Inlands Hout	„ 18.006,46	„ 15.667,59
Subsidieregeling Leerlingstelsel Bosbouw	„ —,—	„ 11.904,15
VIII. Onvoorzien	„ 1.318,83	„ 1.026,16
IX. Aanvulling reserve	„ 10.000,—	„ —,—
X. Batig saldo	„ 15.695,83	„ —,—
Totaal uitgaven	<u>f 267.246,60</u>	<u>f 298.543,40</u>

BALANS PER 31 DECEMBER 1968 en 1969

ACTIVA

PASSIVA

				1968	1969					1968	1969	
Gebouw				53.595,56	50.178,09	Geldl. Ned. Waterschapsbank				44.614,60	41.197,13	
Geldmiddelen						Div. schulden en nog te betalen loon- belasting, premies sociale wetten						
Kas	f	1.993,61	f	860,51							42.939,15	84.160,69
Giro	„	7.079,38	„	11.354,61			Reserve onderhoud gebouw				500,—	500,—
Watersch.bank	„	2.103,10	„	9.107,95			Reserve aanschaf auto				368,07	1.368,07
Nutssp.bank	„	110.758,23	„	102.090,34	121.934,32	123.413,41	Reserve				223.893,30	194.536,97
Div. vorderingen en vooruit betaalde kosten				40.050,15	63.983,62	Saldo Bosbrandweer				1.226,42	1.141,42	
Belegde reserve				113.118,44	113.365,94	Fonds toeslag pensioenen					12.103,31	
						Fonds „Bos en Mens”				15.156,93	15.933,47	

BOSBRANDWEER

INKOMSTEN

UITGAVEN

	1968	1969		1968	1969
1. Ministerie van Landbouw en Visserij	30.000,—	30.000,—	1. Utrechtse Bosbrandweer Comité	1.405,—	1.440,—
2. Nederlandse Spoorwegen N.V.	100,—	100,—	2. Veluwe Bosbrandweer Comité	6.950,—	7.120,—
3. N.V. Ned. Buurtverv. Maatschappij	100,—	75,—	3. Bosbrandweervereniging Achterhoek en Liemers	1.330,—	1.360,—
4. Onderlinge Gem. Bossen Verzekering	250,—	250,—	4. Provinciale Overijsselse Stichting voor de Bosbrandbestrijding	3.435,—	3.520,—
5. Stichting Natuurfonds	2.000,—	2.000,—	5. Stichting Bosbrandbestrijding in de 3 Noordelijke Provinciën	3.435,—	3.520,—
6. Bosschap	3.000,—	3.000,—	6. Stichting Bosbrandbestrijding Limburg	2.655,—	2.720,—
7. Saldo vorig jaar	219,07	547,35	7. Bosbrandweerkring Cranendonck	860,—	880,—
			8. Bosbrandweerkring Deurne	470,—	480,—
			9. Bosbrandweerkring Het Markiezaat	390,—	400,—
			10. Bosbrandweerkring Ravenstein	80,—	80,—
			11. Bosbrandweerkring Zeeland	235,—	240,—
			12. Bosbrandweerkring Bladel	860,—	880,—
			13. Bosbrandweerkring Brunssummerheide	80,—	80,—
			14. Sticht. Bosbrandweer Nijmegen e.o.	315,—	320,—
			15. Nader te verdelen subsidie	3.000,—	3.000,—
			16. Voorlichting en propaganda	6.000,—	6.000,—
			17. Vacatiegelden commissies en werkcommissie	490,—	470,—
			18. Administratiekosten Bosschap	3.000,—	3.000,—
			19. Voordelig saldo	679,07	462,35
			20. Diversen	—,—	—,—
Totaal inkomsten	35.669,07	35.972,35	Totaal uitgaven	35.669,07	35.972,35

INKOMSTEN

COMMISSIE INLANDS HOUT

UITGAVEN

	1968	1969		1968	1969
1. Bosschap	18.006,46	15.667,59	1. Huisvestings- en bureaunkosten, personeelsuitgaven, reis- en verblijfkosten	2.598,75	4.400,19
2. Algemene Vereniging Inlands Hout	9.003,23	7.833,80	2. Onderzoeken	8.015,20	—,—
3. Ministerie van Landbouw en Visserij	13.338,12	10.000,—	3. Deelname tentoonstellingen	8.114,90	4.415,57
			4. Voorlichting	21.259,62	23.185,63
			5. Verzekeringen	359,34	—,— ¹⁾
			6. Onvoorzien	—,—	1.500,—
Totaal inkomsten	40.347,81	33.501,39	Totaal uitgaven	40.347,81	33.501,39

¹⁾ opgenomen in post 1

XIX. SAMENSTELLING BESTUUR, DAGELIJKS BESTUUR, HOOFD-
AFDELING SOCIALE ZAKEN, COMMISSIES E.D.

A. Bestuur

Op 14 mei 1968 eindigde de 7e zittingsperiode van het bestuur van het Bosschap. Krachtens het bepaalde in het Koninklijk Besluit van 4 april 1960, (Ned. Stcrt. van 8 april 1960 nr. 70), bestaat het bestuur uit 14 leden. De volgende organisaties van ondernemers en werknemers zijn aangewezen tot het benoemen van het achter hun naam vermelde aantal bestuursleden van het Bosschap voor de zittingsperiode van 15 mei 1968 — 14 mei 1970.

a. organisaties van ondernemers:

— Nederlandse Vereniging van Boseigenaren 6 leden

b. organisaties van werknemers:

— Algemene Nederlandse Agrarische Bedrijfsbond 2 leden

— Nederlandse Christelijke Agrarische Bedrijfsbond 2 leden

— Katholieke Bond van personeel in de agrarische, voedings- en
genotmiddelen bedrijven A.V.G. 2 leden

— de drie werknemersorganisaties gezamenlijk 1 lid

Door de Minister van Landbouw en Visserij werd voor de door het Rijk gedreven bosbouwondernemingen de algemeen-directeur van het Staatsbosbeheer tot bestuurslid benoemd voor de zittingsperiode 15 mei 1968 — 14 mei 1970.

Aan ondernemerszijde werden de heren Mr. J. W. Bax, J. H. A. van Heek en C. W. J. Baron de Weichs de Wenne als bestuursleden opgevolgd door resp. de heren Jhr. Drs. M. A. M. G. Bosch van Drakestein, Drs. V. Timmermans en A. Ph. R. C. Baron van der Borch van Verwolde. De heren van Heek en de Weichs de Wenne keerden als plaatsvervangende bestuursleden terug resp. voor de heren Bosch van Drakenstein en van der Borch van Verwolde.

Het plaatsvervangend bestuurslid de heer C. J. K. van Aalst keerde niet meer in het bestuur terug.

Tot plaatsvervangend bestuurslid voor de heer Timmermans werd in de loop van deze zittingsperiode Dr. T. Jurriaanse aangewezen.

In de vacature die ontstond door het bedanken van de heer Mr. S. P. Baron Bentinck werd benoemd Mr. J. W. Bax.

Aan werknemerszijde werd de heer B. Doolaard opgevolgd als bestuurslid door de heer H. Hofstede, als zodanig aangewezen door de Nederlandse Christelijke Agrarische Bedrijfsbond. In verband met het feit, dat de Nederlandse Christelijke Agrarische Bedrijfsbond voor de afgelopen zittingsperiode namens de drie werknemers-organisaties een derde lid had mogen benoemen trad naast de heer Doolaard ook het plaatsvervangende bestuurslid de heer H. van der Linden terug.

De Katholieke Bond van personeel in agrarische, voedings- en genotmiddelen bedrijven A.V.G. benoemde voor de zittingsperiode 1968—1970 drie leden.

Dientengevolge traden de heren P. Kuypers en M. v. d. Wijst resp. als lid en plaatsvervangend lid tot het bestuur toe. De plaatsvervangende leden, de heren A. M. Vrijsen en H. C. van der Velden werden als zodanig opgevolgd door de heren J. C. de Koning en B. Wösten.

In de loop van 1969 trad de heer P. Damming af als bestuurslid. Zijn plaatsvervanger de heer C. Schelling volgde hem op. Deze werd op zijn beurt weer opgevolgd door de heer L. Douma.

Jhr. Mr. D. A. W. van Tets van Goudriaan treedt ook tijdens de zittingsperiode 15 mei 1968 — 14 mei 1970 op als voorzitter.

Tot zijn plaatsvervangers werden benoemd de heren Jhr. Drs. M. A. M. G. Bosch van Drakestein en L. Magielse.

Op 31 december 1969 was het bestuur van het Bosschap als volgt samengesteld:

Jhr. Mr. D. A. W. van Tets van Goudriaan, voorzitter

Leden

A. Ph. R. C. Baron van der Borch
van Verwolde
Dr. Ir. J. van Soest
Drs. V. Timmermans
Jhr. Drs. M. A. M. G. Bosch van
Drakestein
Ir. C. Staf
Mr. F. L. M. Hoebens
Ir. A. Stoffels
H. J. de Boer
C. Schelling
A. P. C. Gulickx
L. Magielse
P. Kuypers
H. Kikkert
H. Hofstede
Drs. G. J. den Hartog, secretaris
Drs. H. D. Schouten, adjunct-secretaris

plaatsvervangende leden

C. W. J. Baron de Weichs de Wenne
Ir. E. Reinders
Dr. T. Jurriaanse
J. H. A. van Heek
Mr. F. M. A. Haffmans
Mr. J. W. Bax
Ir. A. J. Grandjean
L. van der Meulen
L. Douma
J. C. de Koning
B. Wösten
M. v. d. Wijst
M. D. den Hollander
I. Vermaas

Ministeriële vertegenwoordigers:

Ministerie van Landbouw en Visserij:
Mr. J. P. van Zutphen
Mejuffrouw Mr. J. N. Hagen

Ministerie van Sociale Zaken en Volksgezondheid:

Dr. J. A. M. Cornelissens

Ministerie van Economische Zaken:

Mr. A. P. P. van Wijchgel

De financiële commissie belast met het nazien van de rekening en verantwoording van het beheer van het dagelijks bestuur over 1967 bestond uit de heren:

Dr. Ir. J. van Soest

P. Damming

Mr. F. L. M. Hoebens

Voor het nazien van de rekening en verantwoording over 1968 bestond de financiële commissie uit de heren:

P. Damming

A. P. C. Gulickx

Mr. F. L. M. Hoebens

B. Dagelijks Bestuur

Aan het einde van de verslagperiode was de samenstelling als volgt:

Jhr. Mr. D. A. W. van Tets van Goudriaan, voorzitter

Leden

Jhr. Drs. M. A. M. G. Bosch van
Drakestein

A. Ph. R. C. Baron van der Borch
van Verwolde

Ir. A. Stoffels

H. Kikkert

H. J. de Boer

L. Magielse

Drs. G. J. den Hartog, secretaris

Drs. V. Timmermans

Ir. C. Staf

Ir. A. J. Grandjean

H. Hofstede

C. Schelling

A. P. C. Gulickx

C. Secretariaat

Aan het einde van de verslagperiode was het secretariaat als volgt samengesteld:

Drs. G. J. den Hartog, secretaris

Drs. H. D. Schouten, adjunct-secretaris

W. J. P. Russcher, comptabele

J. Th. M. M. van Bergen, administratief medewerker

Mevr. A. Rauws-van der Klis, secretaresse

Mej. Th. J. Lodde, typiste

J. B. Onderwaater, medewerker archiefwerkzaamheden

D. Commissie Inlands Hout

G. A. van der Burg, voorzitter
H. J. de Boer
Jhr. Drs. M. A. M. G. Bosch van Drakestein
J. Derckx
G. Hendriksen
W. Kan
D. R. Lensvelt
Ir. G. Memelink
J. B. Nijenhuis
Ir. W. Notenboom
vacature Dr. Ir. J. F. van Oosten Slingeland, vice voorzitter
Ir. E. Reinders
C. Roos
Ir. D. Sikkel
Drs. G. J. den Hartog, adv..lid/secretaris
Drs. J. van der Valk, adv.lid
Ir. A. G. Gerritsen, directeur bureau inlands hout
Drs. H. D. Schouten, adjunct-secretaris

E. Hoofdafdeling sociale zaken

Aan het einde van de verslagperiode was de samenstelling als volgt:

Jhr. Mr. D. A. W. van Tets van Goudriaan, voorzitter	
<i>leden</i>	<i>plaatsvervangende leden</i>
H. J. de Boer	P. Schippers
Jhr. Drs. M. A. M. G. Bosch van Drakestein	Drs. V. Timmermans
A. Ph. R. C. Baron van der Borch van Verwolde	C. W. J. Baron de Weichs de Wenne
H. Hofstede	I. Vermaas
G. Louppen	Ir. G. Memelink
L. Magielse	J. C. de Koning
Drs. H. D. Schouten, secretaris	

F. Tariefcommissie

<i>leden</i>	<i>plaatsvervangende leden</i>
Ir. A. J. Lanz	Ir. A. H. Druijff
H. J. van der Woerd	H. Hofstede
Ir. A. G. Gerritsen	D. van Hattum

G. Belastingcommissie

Jhr. Mr. D. A. W. van Tets van Goudriaan, voorzitter
H. J. de Boer
C. D. Grijns
Mr. F. M. A. Haffmans
Jhr. Mr. C. M. O. van Nispen tot Sevenaer
Mr. L. J. Schiethart
Drs. G. J. den Hartog, secretaris
Drs. H. D. Schouten, adjunct-secretaris
Als adviseur trad op Prof Mr. L. J. M. Nouwen

H. Commissie schadelijke dieren

Drs. G. J. den Hartog, voorzitter
F. G. van Dijk
G. van Rossem
Mr. A. C. van Rossum
Ir. D. Sikkel
Dr. A. Voûte
Drs. H. D. Schouten, secretaris

I. Commissie voor het meten van hout

Dr. Ir. J. van Soest, voorzitter
Ir. J. van den Bos
J. Derckx
H. H. Hulsman
Ir. A. A. C. van Leeuwen
vacature Dr. Ir. J. F. van Oosten Slingeland
Ir. D. Sikkel
Mr. W. A. J. Timmermans
Ir. P. G. de Vries, secretaris

J. Commissie bosbouwveiligheid

Ir. E. Spaan, voorzitter
Ir. E. H. P. Jutta
J. L. P. M. Knaapen
Ir. A. J. Lanz
L. Magielse
Ir. P. de Putter
Drs. H. D. Schouten
G. N. Spaarkogel
Ir. A. H. Druijff, secretaris

K. Commissie bosbrandweer

Mr. A. L. des Tombe, voorzitter
Mr. C. Boele
H. J. de Boer
F. J. L. in den Bosch
Mr. W. H. Enklaar
A. Geurts
Mr. H. L. F. M. Baron van Hövell van Wezeveld en Westerfliet
Ir. K. B. Kroon
Jhr. Ir. J. E. M. van Nispen tot Pannerden
C. ter Poorten
Ir. E. Reinders
Ir. D. Sikkell
Mr. J. O. Thate
vacature Ir. P. H. M. Tromp
H. van der Wal
Drs. H. D. Schouten, secretaris

L. Werkcommissie bosbrandweer

Mr. A. L. des Tombe, voorzitter
H. J. de Boer
Mr. H. L. F. M. Baron van Hövell van Wezeveld en Westerfliet
Jhr. Ir. J. E. M. van Nispen tot Pannerden
C. ter Poorten
vacature Ir. P. H. M. Tromp
Drs. H. D. Schouten, secretaris

M. Commissie voorlichting en propaganda bosbrandweer

C. Diemont, voorzitter
L. van Santen Kolff
vacature Dr. Ir. F. de Soet
Th. G. H. M. Speet
A. H. Stoppelenburg
Mr. J. G. Wurfbain
Drs. H. D. Schouten, secretaris

N. Commissie tot voorbereiding van de bos-, hout- en recreatiedagen

H. J. de Boer, voorzitter
Ir. M. Bol, secretaris
A. Ph. R. C. Baron van der Borch van Verwolde
D. Bouman
Ir. A. G. Gerritsen
Drs. G. J. den Hartog
Th. J. Kroon

Ir. C. Kuysten
W. van Ophuysen
vacature Ir. P. H. M. Tromp
Drs. J. van der Valk

O. Werkgroep integratie en andere buitenlandse aangelegenheden

Ir. M. van Daalen, voorzitter
Ir. A. J. Grandjean
H. Kikkert
Ir. G. Memelink
Ir. A. Stoffels
Ir. H. Vredeling
Mr. R. A. van de Wall Bake
Ir. J. F. Woltersen
Drs. G. J. den Hartog, secretaris
Drs. H. D. Schouten, adjunct-secretaris

P. Commissie minder goede bosgronden

Jhr. Mr. D. A. W. van Tets van Goudriaan, voorzitter
Mr. R. F. C. Baron Bentinck van Schoonheten
J. B. F. Bosch Ridder van Rosenthal
Ir. P. J. van Herwerden
L. Magielse
Ir. J. F. A. Molenaars
Ir. P. N. Ruige
Ir. D. Sikkel
Drs. G. J. den Hartog, secretaris

Q. Salariscommissie

Jhr. Mr. D. A. W. van Tets van Goudriaan, voorzitter
A. P. C. Gulickx
Mr. F. L. M. Hoebens
C. Schelling
Ir. C. Staf
Drs. G. J. den Hartog, secretaris

R. Werkgroep public relations

Jhr. Mr. D. A. W. van Tets van Goudriaan, voorzitter
H. J. de Boer
Jhr. Drs. M. A. M. G. Bosch van Drakestein
Ir. C. Kuysten
vacature Dr. Ir. F. de Soet
Jhr. C. L. H. van Vredenburg M.F.
J. Swart
Drs. G. J. den Hartog, secretaris

XX. VERTEGENWOORDIGING IN ANDERE INSTELLINGEN

Overzicht per 31 december 1969

1. Stichting Bosbouwproefstation „De Dorschkamp”
vacature Ir. M. van Daalen
H. Kikkert
Dr. Ir. J. F. van Oosten Slingeland
Ir. G. Memelink
2. Nederlandse Nationale Populieren Commissie
Dr. Ir. J. F. van Oosten Slingeland
3. Centraal Comité van het Instituut voor Toegepast Biologisch
Onderzoek in de Natuur
Jhr. Mr. D. A. W. van Tets van Goudriaan
4. Commissie Bosstatistiek
Jhr. Mr. D. A. W. van Tets van Goudriaan
5. Bosbouwvoorlichtingsraad
Het secretariaat van de raad wordt gevoerd door de secretaris van het Bos-
schap, die tevens lid is van de raad.
6. Raad van Advies voor de Ruimtelijke Ordening
Jhr. Mr. D. A. W. van Tets van Goudriaan
7. Provinciale Overijsselse Stichting voor de Bosbrandbestrijding
R. W. Hudig
8. Stichting Bosbrandweer Nijmegen en Omstreken
Drs. G. J. den Hartog
9. Stichting Recreatie
Drs. G. J. den Hartog
10. Contactgroep Natuurbehoud en Recreatie van de Stichting Recreatie
Drs. G. J. den Hartog
11. Werkgroep Milieuhygiëne van de Stichting Recreatie
Drs. H. D. Schouten
12. Stichting Natuurfonds
Drs. G. J. den Hartog

13. Vereniging de Utrechtse Heuvelrug
Drs. G. J. den Hartog
14. Jachtraad
Jhr. Mr. D. A. W. van Tets van Goudriaan (adv.lid)
15. Landelijk Comité voor de organisatie van Boomfeestdagen in Nederland
Drs. G. J. den Hartog
16. Bestrijdingsmiddelencommissie
Dr. Ir. J. van Soest — lid
Drs. G. J. den Hartog — plv.lid
17. Gespreksgroep Landgoederen A.N.W.B. (informeel)
Jhr. Mr. D. A. W. van Tets van Goudriaan
Drs. G. J. den Hartog

HOUTSOORT	1968		1969	
	m ³	f 1000	m ³	f 1000
INVOER VAN HOUT				
naaldhout				
I. Rond				
a. Mijnhout	7.996	386	7.538	391
b. Papierhout	568.980 ¹⁾	27.359	567.765 ¹⁾	28.112
c. Ander naaldhout				
1. zaag- en fineerhout	58.576	5.644	42.717	4.073
2. heipalen	158.767	11.658	159.805	13.252
3. T.T. palen	46.602	3.682	41.485	3.165
4. overig	10.971	675	10.674	643
II. Vierkant behakt of bezaagd	7.092	1.715	5.615	1.388
III. Gezaagd	2.655.016	461.913	2.748.967	506.144
hardhout				
I. Rond				
a. Mijnhout	4.144	156	2.240	140
b. Papierhout	in 1968 werden geen		295	8
c. Zaag- en fineerhout	gegevens gepubliceerd			
1. tropisch	291.139	58.469	289.368	66.343
2. niet-tropisch	107.478	8.897	106.776	9.547
d. Ander, geen zaaghout				
tropisch en niet-tropisch	15.748	571	11.348	464
II. Vierkant behakt of bezaagd	12.018	2.894	12.085	3.054
III. Gezaagd				
1. tropisch	136.397	47.784	161.458	59.439
2. niet-tropisch	117.156	26.944	119.062	29.823
	stuks		stuks	
dwarsliggers	664.052	5.360	42.225	5.135

¹⁾ inhoud in stère

UITVOER VAN HOUT

HOUTSOORT	1968		1969	
	m ³	f 1000	m ³	f 1000
mijnhout	72.084	3.805	82.436	4.651
afvalhout	93.313	5.701	112.958	6.230